

Yhdessä vai ei

Mitä aseksuaalit ajattelevat parisuhteista

Vilhelmiina Palmu

Pro gradu -tutkielma

Folkloristiikka

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Marraskuu 2023

Pro gradu tutkielma

Kulttuurientutkimuksen tutkinto-ohjelma, folkloristiikka, Turun yliopisto

Palmu, Vilhelmiina

Yhdessä vai ei. Mitä aseksuaalit ajattelevat parisuhteista

Sivumäärät: tutkielman sivumäärä 56, liitteiden sivumäärä 3

Avainsanat: Aseksuaalisuus, parisuhde, lgbtiqa+

Pro gradu -tutkielmani keskittyy siihen, mitä aseksuaalit ajattelevat parisuhteista ja seurustelusta, sekä millaisia kokemuksia heillä asiaan liittyen on. Yleinen oletamus on, että seksi kuuluu automaattisesti parisuhteisiin ja jos henkilö ei halua seksiä, ei hän ole kiinnostunut parisuhteista. Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää haluavatko aseksuaalit parisuhteita ja jos haluavat, niin vaikuttaako aseksuaalisuus kumppanin löytämiseen? Näiden lisäksi tarkastelen heteronormatiivisuutta ja parisuhdenormatiivisuutta suhteessa aseksuaaleihin.

Tutkimustani varten tuotin aineiston netissä täytettävän kyselylomakkeen avulla. Vastaajiksi hain aseksuaaleja, jotka halusivat jakaa ajatuksiaan liittyen parisuhteisiin, oli hänellä kokemuksia seurustelusta tai ei. Kyselyssä oli kolme pääkysymystä liittyen parisuhteisiin, joihin informantti sai vastata niin laajasti kuin halusi. Aihepiirin sensitiivisen luonteen vuoksi pseudonymisoin vastaajat tässä tutkimuksessa, mutta arkistointia varten pyysin vastaajia välttämään tietotunnisteiden käyttöä. Vastauksia sain yhteensä 42 kpl ja arkistoin ne HKTL-arkistoon.

Tutkimusmenetelmänä käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysia, eli etsin aineistostani yhteneviä käsitteitä ja teemoja, joiden avulla ryhmittelin vastauksia aihepiireittäin. Vastauksista etsin olennaisen tiedon, sekä nostin esiin toistuvia teemoja, joista en ollut vastaajilta kysynyt, mutta useampi koki tarpeelliseksi tuoda esille. Tällaisia olivat mm. queerplatoniset suhteet, polyamoriamia ja fiktiiviset suhteet.

Yhdistän tutkimukseni folkloristiikkaan narratiivisen kokemukseronnan tutkimuksen kautta. Tässä tutkimuksessa tarkastelen aseksuaalien tarinoita ja kokemuksia liittyen parisuhteisiin ja tutkin niitä folkloristisen linssin läpi. Folkloristiikassa tutkitaan usein yksityisesti tuotettua tekstiä sekä tarinoita ja tehtäväni on tutkia ja tulkita mitä niillä halutaan sanoa.

Tutkimukseni tarkoitus on tarkastella aseksuaalien kollektiivisista kokemuksista, mutta myös samalla nostaa yksilöiden tarinoita esille. Keskeinen teema työssäni on aseksuaalisuus kontekstissa parisuhteisiin ja miten tähän vaikuttavat yhteiskunnan parisuhdenormatiivisuus ja pakollinen (hetero)seksuaalisuus.

Tutkimustuloksista selvisi, että aseksuaalinen suuntautuminen vaikuttaa todennäköisesti hyvin vähän siihen haluaako joku olla parisuhteessa vai ei. Kuitenkin haluan olla suhteessa vaikuttavat erityisesti aseksuaalien kohdalla se, millaisiksi he kokevat mahdollisuutensa sopivan kumppanin löytämiselle. Moni aseksuaali kokee suuntautumisensa olevan merkittävä hidaste tai jopa este kumppanin löytämiselle ja todennäköisesti vaikuttaa siihen, että henkilö ei halua olla suhteessa tai pitää suhteen mahdollisuutta erittäin epätodennäköisenä. Lisää negatiivisia tunteita aiheuttaa se, että enemmistöllä seurustelleista aseksuaaleista on kokemuksia, miten seksi ja seksuaalisuus ovat olleet merkittäviä kitkan aiheuttajia suhteelle tai syy suhteen päättymiselle.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen merkitys, tavoite ja tutkimuskysymys	6
1.2	Aseksuaalisuuden kirjo ja käsitteet	7
1.3	Aiempi tutkimus ja kirjallisuus	9
2	Tutkimusaineisto ja menetelmät	12
2.1	Tutkimusprosessi ja aineiston kuvaus	12
2.2	Tutkimusmenetelmät	14
2.3	Tutkimusetiikka	16
3	Aseksuaalisuus ja parisuhteet tutkimuskohteena	18
3.1	Romanttinen ja seksuaalinen vetovoima	18
3.2	Seksuaalinen käyttäytyminen	20
3.3	Aseksuaalisuus numeroina	23
3.3.1	Noin yksi prosentti	23
3.3.2	Ace community survey	24
4	Aseksuaalin paikka seksuaalisessa maailmassa	27
4.1	Miltä aseksuaalisuus näyttää	28
4.2	Aseksuaalien kohtaamat haasteet	30
4.3	Pakollinen (hetero)seksuaalisuus ja parisuhdenormatiivisuus	31
4.4	Rakkaus ja läheiset ihmissuhteet	32
5	Aseksuaalisuus ja parisuhteet	35
5.1	Oletko ollut suhteessa?	35

5.2	Vaikuttaako aseksuaalisuus pariutumiseen?	38
5.3	Mitä aseksuaalit ajattelevat parisuhteista?	39
6	Tutkimusanalyysi ja päätelmät	42
6.1	Haluavatko aseksuaalit olla parisuhteessa?	42
6.2	Polyamoria, sekä seurustelu toisen aseksuaalin kanssa	43
6.3	Aseksuaalisuudesta kertominen	44
6.4	Kompromissit ja uhraukset	47
6.5	Normatiivisuus ja fiktiiviset suhteet	49
6.6	Queerplatoniset suhteet	51
7	Lopuksi	53
	Lähteet	55
	Liitteet	57
	Liite 1. Tutkimuksen saateteksti	57
	Liite 2. Tutkimuskysely	58

1 Johdanto

Tässä tutkimuksessa esittelen mitä *aseksuaalisuus* on ja tutkin aseksuaalien suhdetta parisuhteisiin. Aseksuaalisuus ja parisuhteet ovat yhdessä mielenkiintoinen tutkimuskohde, sillä monet olettavat, että parisuhteessa kuuluu harrastaa seksiä ja jos seksiä ei halua, ei henkilöllä ole myöskään kiinnostusta olla parisuhteessa. Erityisesti länsimaissa yleinen olettamus on, että kaikki haluavat parisuhteen ja kaikki haluavat seksiä vähintään joskus. Tämä tutkimus kyseenalaistaa näitä olettamuksia ja pyrkii selvittämään mitä suomalaiset aseksuaaliksi identifioituvat henkilöt ajattelevat parisuhteista.

Aseksuaalit kuuluvat seksuaalivähemmistöön ja monet joutuvat kokemaan haasteita mm. romanttisten suhteiden muodostamisessa, valtaväestön hyväksynnän kanssa ja lääkärin vastaanotolla (Cerankowski & Milks 2014, 35). Aseksuaalisuutta on vaikea määritellä tyhjentävästi, sillä aseksuaaleiksi identifioivien kirjo on hyvin laaja ja monimuotoinen. Yksi määritelmä aseksuaalille on henkilö, ”joka tuntee vain vähän tai ei tunne lainkaan seksuaalista vetovoimaa muihin ihmisiin, ja joka määrittää itsensä aseksuaaliksi. Aseksuaalit voivat tuntea (myös) muita vetovoiman tunteita muihin ihmisiin kuten romanttista, sensuaalista, emotionaalista ja esteettistä vetovoimaa” (aseksuaalisuus.fi viitattu 30.3.2021).

Setan ry:n aseksuaalisuustoimikunnan mukaan ”aseksuaalisuus on seksuaalisen suuntautumisen muoto, jossa henkilö (aseksuaali, ässä, ‘ace’) kokee hyvin vähän tai ei lainkaan seksuaalista vetovoimaa toisia henkilöitä kohtaan. Tästä huolimatta hänellä voi olla jopa voimakas libido/sukuvietti, ja lisäksi hän voi kokea tai olla kokematta esimerkiksi romanttista vetovoimaa toisia henkilöitä kohtaan” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2).

Leedsin yliopiston filosofian luennoitsijoiden (eng. lecturer) Luke Brunningin ja Natasha McKeeverin tutkimustausta on romantiikan sekä seksin eettisyydessä ja filosofiassa. Heidän mukaansa aseksuaalisuus voi terminä olla hieman harhaanjohtava, sillä se ei välttämättä tarkoita seksuaalisen halun ja vetovoiman puuttumista vaan sitä, että se ei kohdistu mihinkään tai keneenkään. Aseksuaalisuus on yläkäsite, jonka alle kuuluu mm. *harmaaseksuaalisuus* ja *demiseksuaalisuus*. Harmaaseksuaalisuus on jossain seksuaalisuuden (eli *alloseksuaalisuuden*) ja aseksuaalisuuden välimaastossa, ja he kokevat seksuaalista viehätystä harvoin. Demiseksuaalit taas tarvitsevat emotionaalisen siteen toiseen ennen kuin he kokevat seksuaalista viehätystä. (Bunning & McKeever 2021, 498, 502.) Kun tutkimuksessani puhun aseksuaalisuudesta, tarkoitan

nimenomaan aseksuaalisuuden laajaa määritelmää, johon kuuluu koko aseksuaalisuuden kirjo ja sen kaikki muodot.

Kulttuuriantropologi Katriina Koponen jakaa aseksuaalisuuden kuuteen mahdolliseen määritelmään, mutta muistuttaa kokemusten olevan limittäisiä, eikä tiukkaa rajanvetoa ole mielekäästä tehdä.

1. Aseksuaalisuus vähäisenä seksuaalisena haluna (”en koe seksuaalista halua”)
 2. Aseksuaalisuus vähäisenä seksuaalisena tarpeena (”en koe tarvetta seksiin”)
 3. Aseksuaalisuus kohdistumattomina seksuaalisina haluina (”seksuaaliset haluni eivät kohdistu muihin ihmisiin”)
 4. Aseksuaalisuus vähäisenä mielenkiintona seksuaaliseen kanssakäymiseen (”seksi ei kiinnosta minua”)
 5. Aseksuaalisuus vähäisenä kiihottumiskykynä (”en kiihotu”)
 6. Aseksuaalisuus vähäisenä seksuaalisena nautintona (”en nauti”).
- (Koponen 2017, 33).

1.1 Tutkimuksen merkitys, tavoite ja tutkimuskysymys

Aseksuaalisuus ei ole mikään uusi asia, mutta aiemmin ei välttämättä ole ollut termejä, joilla asiasta olisi voitu puhua. Uudet termit ja tieteellinen tutkimus auttavat meitä paremmin ymmärtämään ilmiöitä, joita aiemmin on pidetty normista poikkeavina tai joita ei ole huomioitu ollenkaan.

Tutkimusaiheeni on merkittävä, sillä aseksuaalisuudesta on tehty Suomessa vain vähän akateemista tutkimusta. Tutkimustieto lisää tietoisuutta aseksuaalisuudesta, ja samalla kyseenalaistaa vallitsevia käsityksiä ihmissuhteista, parisuhteista ja kumppanuudesta. Aseksuaalisuutta on tärkeää tutkia sen itsensä takia, mutta samalla se lisää tietoa myös seksuaalisuudesta tutkimalla mitä se niin sanotusti ei ole (Bogaert 2012, 11). Tutkimukseni toinen osa-alue on parisuhteet ja se, mitä aseksuaalit parisuhteista ajattelevat ja millaisia kokemuksia heillä niistä on. Ihmissuhteita on monenlaisia, joista joihinkin kuuluu seksi ja joihinkin ei. Vaikka monille seksi on olennainen osa parisuhdetta, harvalle se on kuitenkin parisuhteen ainoa määrittävä tekijä.

Vaikka nykypäivänä Suomessa on monenlaisia parisuhdemalleja, on monogamia eli yksiavioisuus silti selvästi suosituin ja sosiaalisesti hyväksytyin malli, ja ajatusta siitä, että joku ei halua parisuhdetta lainkaan pidetään hyvin vieraana. Lisäksi käsitykset siitä, miltä onnellisen parisuhteen tulisi näyttää on hyvin kapea. Seksi on esimerkiksi yksi asia, jonka monet kokevat kuuluvan hyvään, onnelliseen ja toimivaan parisuhteeseen. Erityisesti länsimainen media luo mielikuvia

parisuhteen huonosta tilasta, jos seksiä ei ole ollenkaan tai sitä on vähän. Tämä ajattelumalli on haitallinen kaikille, mutta erityisesti aseksuaaleille, jotka ovat parisuhteessa tai haluavat parisuhteen, jossa on vähän tai ei ollenkaan seksiä.

Tutkimuskysymykseni on: Millaisia kokemuksia ja ajatuksia aseksuaaleilla on parisuhteista?

Haluan tutkimuksellani lisätä tietoisuutta aseksuaalisuudesta ja aseksuaaleista, sekä kyseenalaistaa vallitsevia käsityksiä parisuhteista. Tutkimuskysymykseni avulla haluan saada uutta näkökulmaa parisuhdenormatiivisuuteen, eli olettamukseen, että kaikki haluavat olla parisuhteessa. Toinen aspekti mitä haluan tarkastella, on kuinka vahvasti seksi ja seksuaalisuus liitetään osaksi parisuhteita ja parisuhdenormatiivisuutta. Tutkimuskysymykseni on tarkoituksella laaja, sillä haluan nostaa yksilön ajatuksia pinnalle, sekä samalla löytää mahdollisesti kollektiivisia kokemuksia.

1.2 Aseksuaalisuuden kirjo ja käsitteet

Kuten seksuaalisuuden, myös aseksuaalisuuden kirjo on hyvin laaja. Aseksuaalisuuteen kuuluu monia kategorioita, kuten *apothiseksuaalisuus*, *autochorisseksuaalisuus*, demiseksuaalisuus ja harmaa-aseksuaalisuus (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2). Esittelen tarkemmin nämä aseksuaalisuuden muodot, sekä muut käyttämäni termit aakkosjärjestyksessä, jotta ne ovat lukijalle tarvittaessa myös myöhemmin helpommin löydettävissä.

”*Alloseksuaalisuus* tarkoittaa ei-aseksuaalisuutta, eli sellaista seksuaalisen halun laatua ja ilmentymää, joka usein mielletään ”normaaliksi” seksuaalisuudeksi” (seta.fi, viitattu 29.03.2022). Kun tutkimuksessani puhun ei-aseksuaaleista, käytän termiä *alloseksuaali*.

”*Apothiseksuaali* on henkilö, joka on sekä aseksuaali että seksin suhteen torjuva. [...] Seksin suhteen torjuva henkilö pitää seksiin tai seksuaalisuuteen liittyvää toimintaa esimerkiksi pelottavana tai epämiellyttävänä. Torjuvuus seksin suhteen ei ole seksinegatiivisuutta eikä antiseksuaalisuutta eikä kannanotto muiden ihmisten seksuaalisuutta kohtaan” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2).

”*Aromanttinen* henkilö eli aro kokee hyvin vähän tai ei lainkaan romanttista vetovoimaa minkään sukupuolen edustajaa kohtaan” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2). Kun tutkimuksessani puhun romanttisista henkilöistä, tarkoitan henkilöitä, jotka eivät ole aromanttisia.

”*Autochorisseksuaali* on henkilö, joka saattaa kokea seksuaalista halua (esimerkiksi masturboinnin tai eroottisen materiaalin kautta) mutta ei koe tarvetta olla seksuaalisessa kanssakäymisessä toisen ihmisen kanssa” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2–3).

”*Demiseksuaali* saattaa kokea seksuaalista vetovoimaa vasta sellaista ihmistä kohtaan, jonka kanssa on luonut vahvan tunnesiteen” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 3).

Harmaa(-a)seksuaali ”tuntee usein kuuluvansa jonnekin aseksuaalisuuden ja seksuaalisuuden välimaastoon. Harmaa(-a)seksuaali saattaa esimerkiksi tuntea seksuaalista vetovoimaa vain joskus tai niin vähän, ettei tunne tarvetta toimia sen mukaan” (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 3).

HLBT tai *HLBTIQA+* ”kirjainyhdistelmä viittaa sekä seksuaali- että sukupuolivähemmistöihin: lesbot, homot, bi-ihmiset, transihmiset, intersukupuoliset ja queerit. Kirjainlyhenteestä on eri versioita riippuen siitä, mihin ryhmiin halutaan viitata. Lyhenne on ruotsiksi useimmin kirjoitettu hbtq ja englanniksi lgbti” (seta.fi, viitattu 2.11.2022). Kirjainyhdistelmän viimeisenä oleva A viittaa yleensä aseksuaaleihin, mutta jotkut argumentoivat, että se viittaa englanninkieliseen sanaan ally eli liittolainen.

Parisuhteelle ei ole tyhjentävää määritelmää, sillä se tarkoittaa eri ihmisille eri asioita ja on vahvasti kulttuuri- ja aikasidonnainen. Valitsin termin parisuhde tutkimukseni toiseksi tärkeäksi sanaksi aseksuaalisuuden rinnalle, koska se kuvasti parhaiten tarkoittamaani asiaa. Parisuhde on tyypillisesti kahden tai useamman ihmisen keskinäinen sopimus (vaikka jo sanana parisuhde viittaa kahteen), johon kuuluu mahdollisesti, vaikka ei välttämättä, romanttisia ja/tai seksuaalisia tunteita suhteen muita osapuolia kohtaan. Meikein kaikilla on jonkinlainen käsitys siitä, millainen on hyvä tai huono parisuhteen malli, johon vaikuttavat vahvasti media sekä havaitsemamme ympäristö. Monesti meille opetetaan jo lapsuudesta asti, että parisuhde on normaali ja haluttava asia, jota oletusarvoisesti kaikki tavoittelevat. Tähän tutkimukseen osallistuneet henkilöt saivat itse määrittellä, mitä parisuhde heille tarkoittaa.

Queer on sanana hyvin monimerkityksellinen ja laaja. Nykyään sitä pidetään yläkäsitteenä, joka tarkoittaa seksuaali- ja/tai sukupuolinormien ulkopuolella olevaa henkilöä. Queer-termiä on käytetty loukkauksena, mutta nykyään sitä käytetään myös positiivisena ilmaisuna. (Decker 2015, 54–55.)

Queer on poliittinen ja usein akateeminen näkökulma ja ajattelumalli, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä normeja. Queer voi olla myös identiteetti, joka tarkoittaa, ettei ihminen halua määrittää omaa seksuaalista suuntautumistaan tai sukupuoltaan. Käsite ei ole neutraali, vaan se voidaan kokea myös loukkaavana. (seta.fi, viitattu 2.11.2022.)

Queerplatoninen suhde/parisuhde ”on ystävyyttä merkittävämpi ihmissuhde, mikä on sitoutumisen tasolla usein romanttiseen parisuhteeseen verrattavissa oleva parisuhde. Ihmiset voivat solmia

queerplatonisia ihmissuhteita riippumatta seksuaalisesta tai romanttisesta suuntautumisesta” (aseksuaalisuus.fi, viitattu 13.11.2023).

1.3 Aiempi tutkimus ja kirjallisuus

Vaikka aseksuaalisuus ei ole mikään uusi asia, on se tuotu valtavirran tietoisuuteen vasta viime vuosikymmenten aikana. Suomessa ei aseksuaalisuutta ole juurikaan tutkittu ja maailmallakin vasta 2000-luvun alussa alettiin kiinnostua aseksuaalisuudesta akateemisenä tutkimuskohteena. 2001 perustettu Asexual Visibility and Education Network, eli AVEN (osoitteessa www.asexuality.org viitattu 30.3.2021) lähti ajamaan aseksuaalista liikettä, jonka yhtenä tavoitteena oli saada aseksuaalisuudelle tunnustusta yhtenä seksuaalisuuden suuntautumisen muotona (Cerankowski & Milks 2014, 1–2).

Kaarina Koposen kulttuuriantropologian pro gradu -työ *Ei sittenkään rikki: aseksuaalisuuden määritelmiä ja vastatarinoita aseksuaalien identiteettikertomuksissa*, tutkii aseksuaalien identiteettikertomuksia. Koponen on itse aseksuaali ja hän tutkii aseksuaalisuutta sisäpiiriläisen näkökulmasta sekä sitä, miten aseksuaalisuus on osa identiteettiä. (Koponen 2017.) Aineiston Koponen tuotti kirjoituskilpailun avulla, johon vastasi 24 ihmistä. Informantit saivat kirjoittaa vapaasti, mutta heille annettiin teemoina parisuhde, seksuaaliset tuntemukset ja identiteettitermit. (Koponen 2017, 18, 85.) Kesällä 2022 Koponen julkaisi artikkelin ”Parisuhde ilman seksiä? Parisuhteen seksuaaliset normit aseksuaalien kertomuksissa”. Artikkelin käsittelee sitä, miten aseksuaalit kertovat parisuhteen seksuaalisista odotuksista ja vaatimuksista. Aineistona Koponen käyttää pro graduaan varten tuottamaansa aineistoa sekä 2019 tehtyä kirjoituskeruuaineistoa. (Koponen 2022, 35, 38–39.)

Kati Tervolin kulttuurintutkimuksen pro gradu *Aseksuaalien ulostulokokemukset ja sosiaalisen ympäristön vaikutukset* esittelee nimensä mukaisesti ympäristön vaikutuksia aseksuaalien ns. ulostuloon eli muille kertomiseen. Tervolin käyttää tutkimuksessaan samaa aineistoa kuin Kaarina Koponen (2007). (Tervolin 2022.) Tervolinin tutkimuksen mukaan, koska alloseksuaalisuutta pidetään normina, joutuvat monet aseksuaalit ns. tulemaan ulos tai paljastamaan oman seksuaalisen suuntautumisensa muille. Tämä tilanne voi olla jännittävä tai jopa pelottava, jos ei ole varma kuulijan suhtautumisesta. Tilanne voi olla hyvin samankaltainen kuin esimerkiksi homoseksuaalin ulostulo, mutta sillä erotuksella, että kuulija ei välttämättä tiedä mitä aseksuaalisuus on, kun taas useimmat tietävät mitä homoseksuaalisuus tarkoittaa. Tämä voi johtaa lukuisiin lisäkysymyksiin, jotka voivat olla hyvin henkilökohtaisia.

Tällä hetkellä suomenkielisessä tutkimuskirjallisuudessa on käsitelty niukasti aseksuaaleja ja heidän kokemuksiaan. Tämä voi vaikuttaa siihen, miten ihmiset Suomessa suhtautuvat aseksuaalisuudesta kertovaan ihmiseen, sillä he eivät välttämättä tiedä aiheesta kovinkaan paljon. (Tervolin 2022, 7.)

Sosiaalinen ympäristö vaikuttaa Tervolin mukaan siihen millaisia käsityksiä aseksuaalisuudesta muodostuu. Monet tutkimuksen informantit olivat epäilleet pitkään omaa aseksuaalisuuttaan, sillä heillä oli vääränlainen mielikuva siitä, mitä aseksuaalisuus tarkoittaa. Jotkut kokivat, että ns. oikeanlainen aseksuaalisuus tarkoittaa henkilöä, ”joka ei ole kykenevä romanttisten suhteiden muodostamiseen, on syntymästä asti ollut aseksuaali eikä ikinä kyseenalaista identiteettiään sekä on fyysisesti ja psyykkisesti terve”. (Tervolin 2022, 58.)

”Nimeämisen mahti. Sukupuolta ja seksuaalisuutta kuvaavien termien suhteisuudesta” on sukupuolentutkimuksen yliopistolehtorin Tuula Juvosen artikkeli, joka julkaistiin vuonna 2020 SQS-lehdessä. Artikkelin esittelee 2018 *Unohtumattomat hetket* -muistitietokeruun tuloksia ja käsittelee sukupuolen ja seksuaalisuuden määrittelyn muutoksia. Tämän artikkelin yksi kappale käsittelee aseksuaalisuutta ja erityisesti sitä, miten vaikeaa aseksuaalisuus-termin löytäminen on monelle ollut. Juvosen mukaan useimmat aseksuaalit löysivät termin ”aseksuaalisuus” internetin kautta ja sattumalta. (Juvonen 2020, 8–9.)

Sen sijaan vastauksista voi lukea sen, kuinka vieraannuttava aseksuaalisuuden kokemus voi olla yhteiskunnassa, jossa heteroromanssiin asettuvan seksuaalisen halun oletus on läpitunkevasti läsnä. Media ympärilläni kasvatti minut haikalemaan jonkin perään mitä en varsinaisesti edes halua tai tunne. [...] Tiedätkö miltä tuntuu epäillä itseään joka ikinen hetki? Minä tiedän. [...] Näin käy kun elät maailmassa jossa tunteet, parisuhde, lapset, avioliitto ja seksi luetellaan pääelämäntavoitteiksi ja et itse tunne mitään. (UH 35.) (Juvonen 2020, 8.)

Riikka Thilin yhteiskuntatutkimuksen kandidaatintutkielmassa *Aseksuaalisuus suhteessa queer-yhteisöön Twitter-keskusteluissa* Thil pohtii, miten seksuaali- ja sukupuolivähemmistö tai ns. *queer-yhteisö* suhtautuu aseksuaalisuuteen osana queer-yhteisöä ja vastavuoroisesti kokevatko aseksuaalit itse olevansa osa queer-yhteisöä. (Thil 2020.) Thilin aineistoon kuului 52 Twitterissä jaettua ”twiittiä”, joista 34 oli sitä mieltä, että aseksuaalit ei ole osa queer-yhteisöä ja 18 oli sitä mieltä, että he ovat (Thil 2020, 13). Twiittien lähettäjät eivät kuitenkaan itse välttämättä olleet aseksuaaleja tai osa queer-yhteisöä. Aseksuaalien suhde queer-yhteisöön on erityinen, sillä queer-yhteisöä ajatellaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhteisönä, ja monet näkevät, että aseksuaalisuus ei ole seksuaalinen suuntautuminen muoto, vaan seksuaalisen suuntautumisen puutetta. Myös siitä kiistellään, tarkoittaako HLBTIQ+A:ssa oleva A aseksuaalia vai allya eli liittolaista.

Psykologian professori Anthony F. Bogaert, oli 2000-luvun alussa yksi johtavista aseksuaalisuuden tutkijoista. Valikoin Bogaertilta yhden artikkelia ja yhden kirjan (Bogaert 2004, 2012) tutkimukseeni. Perehdyin myös muihin Bogaertin julkaisuihin, mutta nämä kaksi nousivat tutkimukselleni merkittävimmiksi. 2004 julkaistu artikkeli ”Asexuality: Prevalence and Associated Factors in a National Probability Sample” käsittelee Bogaertin arviota, että noin 1 % Britannian väestöstä on aseksuaaleja. 2012 julkaistu kirja *Understanding Asexuality* taas käsittelee aseksuaalisuutta monesta eri näkökulmasta.

Angela Chenin kirja *Ace: What Asexuality Reveals About Desire, Society, and the Meaning of Sex* (2020) tiivistää hyvin mitä aseksuaalisuus on, mitä se ei ole ja millaisia haasteita monet aseksuaalit joutuvat kokemaan. Chen on aseksuaali journalisti/kirjailija ja on pitänyt lukuisia akateemisia luentoja ja tapahtumia liittyen aseksuaalisuuteen (Chen 2020, 210).

Parisuhteita on tutkittu myös folkloristiikassa ja yhtenä esimerkkinä tästä on Mari Hatakan folkloristiikan väitöskirja *Nainen, mies, rakkaus, seksi : Heterosuhteen kulku, kulttuurinen malli ja sitä selittävät diskurssit kahden omaelämäkertaa-aineiston valossa* (2011). Hatakka käytti aineistonaan 1901–1965 syntyneiden omaelämäkertoja ja tutki ”miten käsitykset parisuhteen merkityksistä ovat muuttuneet eri-ikäisten naisten ja miesten kuvauksissa” (Hatakka 2011, 10). Tutkimuksesta kävi ilmi, miten suomalaiset kokivat seksuaalisuuden olevan olennainen osa parisuhdetta ja seksuaalinen kanssakanssakyminen parisuhteisiin kuuluvaa toimintaa. Tähän kuului myös ajatus, että jos ei ole seksielämää, ei ole myöskään suhdetta. (Hatakka 2011, 152, 173)

Mariia Koistisen sukupuolentutkimuksen 2018 pro gradu -tutkielmaa *Parisuhdenormatiivisuus: Normikriittinen tutkielma seurustelemattomuuden kokemuksista* varten Koistinen haastatteli nuoria aikuisia, jotka eivät olleet koskaan seurustelleet. Koistisen tutkimus käsitteli erityisesti parisuhdenormatiivisuutta ja seurustelunormia eli ajatusta, että kaikkien oletetaan jossain vaiheessa muodostavan tai vähintään haluavan pitkäkestoista parisuhdetta. Haastateltavat olivat hyvin tietoisia seurustelunormista ja olettamuksesta, että kaikkien kuuluu seurustella. Tähän seurustelunormiin liitettiin ajatuksia siitä, että seurustelu on saavutus, johon pyritään, ja jos henkilö ei ole koskaan seurustellut on hän epäonnistunut tai viallinen ja hänen tarvitsee korjata jotain itsessään, jotta kumppani löytyisi. (Koistinen 2018, 22, 28.)

2 Tutkimusaineisto ja menetelmät

2.1 Tutkimusprosessi ja aineiston kuvaus

Folkloristinen tutkimus on yleensä aineistolähtöistä, kuten myös tässä tutkimuksessa. Ilman sopivaa aineistoa tämä tutkimus olisi ollut mahdoton toteuttaa sen nykyisessä muodossa. Koska valmiiksi sopivaa aineistoa ei ollut, tuotin tutkimusta varten aineiston kyselyn avulla. Ensin tarkoitukseni oli tehdä teemahaastatteluja, mutta uskoin kyselyn tavoittavan enemmän ihmisiä. Toinen syy, miksi halusin tuottaa aineistoni kyselyn avulla, on aiheen sensitiivisyys. Koin, että monelle aseksuaalille voi olla helpompaa kertoa kokemuksistaan täysin anonyymisti kuin haastattelujen kautta. Kysely lisäksi mahdollisti sen, että informantit saivat itse valita, koska ja kuinka laajalti he halusivat kysymyksiin vastata (toki ennen laatimani vastausajan loppua).

Oli vaikea arvioida, kuinka paljon vastauksia aseksuaalisuutta koskevaan tutkimuskyselyyn voisin saada, ja varasuunnitelma oli toteuttaa kyselyn lisäksi haastatteluja, jos vastausten määrä ei olisi riittävä. Tavoitteeni oli saada vähintään viisi, mutta toivoin yli kymmentä vastausta ja vastausten määrästä, sisällöstä ja laajuudesta riippuen valikoisin, tarvitseeko minun pidentää vastausaikaa, jakaa kyselyä laajemmin tai toteuttaa erillisiä haastatteluja. Pyynnöstäni tutkimukseen osallistumispyyntöä jaettiin Turun yliopiston nettisivuilla, sekä muutamassa aseksuaalisuuteen keskittyvässä Facebook-ryhmässä. Kyselyyn vastattiin Webropol -lomakkeen kautta ja vastausaikaa oli vajaa kuukausi. Lopulta sain vastauksia 42 kappaletta ja täten en kokenut tarpeelliseksi tehdä haastatteluja tai jakaa kyselyä muualle.

Tämän tutkimuksen perusteella ei voi tehdä tyhjentyviä päätelmiä kaikista aseksuaaleista, ja sen tutkimustulokset ovat pelkästään suuntaa antava. Yksi merkittävä syy tälle on se, että tutkimukseen osallistumispyyntö oli tavoitettavissa vain hyvin marginaaliselle osalle aseksuaaleja. Tutkimukseen osallistumispyyntö oli pelkästään suomeksi ja jaoin sitä ainoastaan suomenkielisillä nettisivustoilla, mikä rajasi kaikki ei suomen kieltä osaavat pois tutkimuksestani. Aseksuaalisuus on universaali asia, mutta halusin pitää vastausten määrän hallittavana, ja suomen kieli oli helppo keino rajata vastausten lukumäärää. Tämä kuitenkin rajaa informantit todennäköisesti hyvin marginaaliseen maantieteelliseen alueeseen ja kulttuurikokemukseen.

Toinen tavoitettavuuteen vaikuttava tekijä on kyselyn saavutettavuus eli se, että jaoin tutkimukseen osallistumispyynnön ainoastaan Facebookissa ja Turun yliopiston nettisivuilla. Vaikka osallistumispyyntöä on voitu jakaa myös näiden sivujen ulkopuolella, on hyvin todennäköistä, että saavutettavien määrä on jäänyt marginaaliseksi. Kolmas vaikuttava tekijä liittyy aseksuaalisuus

termiin ja siihen, että kaikki aseksuaalit eivät välttämättä ole tästä termistä tietoisia ja täten eivät osallistu tutkimukseen, jossa haetaan aseksuaaleja informantteja.

Tutkimuksen osallistumispyynnön saatetekstissä (katso Liite 1) kerron, että ”vastaaja saa itse päättää mitä aseksuaalisuus ja parisuhde hänelle tarkoittavat, sekä mitkä ihmissuhteet tähän kuuluvat”. Koin että jos valmiiksi määrittelin nämä termit, voisi se vaikuttaa negatiivisesti siihen, haluaako joku osallistua tutkimukseen vai ei.

Vastausten sisältö vaihteli hyvin paljon. Osa vastauksista oli erittäin laajoja, kun taas jotkut vastasivat yksittäisellä lauseella tai jättivät joihinkin kysymyksiin kokonaan vastaamatta. Vastaajista nuorin oli 16-vuotias, vanhin 62, ja kaikkien vastaajien yhteenlaskettu keski-ikä noin 30 vuotta. Vastaajista 27 oli naisia, 4 miehiä ja 10 jotain muuta ja yksi jätti vastaamatta.

Valitsin kyselyyni (katso Liite 2) kolme johdattelevaa kysymystä;

1. Oletko tällä hetkellä tai oletko joskus ollut parisuhteessa? Jos olet, kerro onko aseksuaalisuutesi suhteissasi otettu huomioon.
Jos et ole koskaan ollut parisuhteessa, kerro ajatuksiasi aiheesta. Liittyykö mielestäsi aseksuaalisuus tai mahdollisesti aromanttisuus tähän?
2. Millaisia kokemuksia sinulla on kumppanin löytämisestä ja onko aseksuaalisuutesi vaikuttanut tähän?
Oletko kertonut ja miten olet kertonut mahdolliselle uudelle kumppanille aseksuaalisuudestasi?
3. Mitä muita ajatuksia parisuhteet sinussa herättävät?
Onko suhtautumisesi parisuhteisiin muuttunut ajan myötä?

Päädyin näihin kysymyksiin lukuisten eri vaihtoehtojen jälkeen. Kysymysten valinta oli erittäin vaikea, sillä en halunnut sananvalinnoillani olettaa tai johdatella liikaa, ja samalla halusin kysymysten olevan mahdollisimman inklusiivisia. Kysymysten tarkoitus oli antaa vastaajille johdattelevia teemoja, joiden avulla kertoa kokemuksistaan ja ajatuksistaan suhteessa kumppaneihin ja parisuhteisiin. Halusin, että myös ne, joilla ei ole kokemuksia seurustelusta tai parisuhteista voivat jakaa ajatuksiaan aiheeseen liittyen.

Aiheen sensitiivisyyden takia koin tarpeelliseksi *pseudonymisoida* tässä tutkimuksessa käytettävän aineiston. Kerroin tästä tutkimuskyselyssäni sekä neuvoin välttämään tietotunnisteiden käyttöä.

Pseudonymisointi tarkoittaa aineiston tunnistettavien tietojen poistamista tai korvaamista koodilla (fsd.tuni.fi viitattu 25.4.2023). Pseudonymisointi oli lopulta helppoa, sillä vastaajat käyttivät varsin vähän tietotunnisteita lukuun ottamatta ikää ja sukupuolta, joita heiltä kysyin. Kaikki vastasivat nimettöminä, joten kehitin koodin, jonka avulla viitataan tiettyihin informantteihin.

Tässä tutkimuksessa käytän peitenimien tilalta kolmijakoista sukupuolen kategoriaa mies, nainen ja muu, plus kirjain eli mallia NainenA, MiesB, MuuC mukaillen. En halunnut keksiä peitenimiä, sillä suomalaiset nimet ovat hyvin sukupuolitettuja ja erityisesti ”muu”-kategoriassa tämä olisi voinut tuottaa ongelmia. Muu-kategorian alle laitoin myös yhden vastaajan, joka ei kertonut sukupuoltaan. Tiedostan, että jakamalla vastaajat sukupuolen mukaan ja laittamalla kaikki binäärisen sukupuolijakauman ulkopuolella olevat yhteen kategoriaan lisää kaksijakoista sukupuolikäsitystä, mutta koin sukupuolen sen verran merkittäväksi, että halusin tuoda sen vastauksissa esille. Monelle sukupuoli ja seksuaalisuus ovat kytköksissä ja tärkeä osa identiteettiä, ja sukupuoli vaikuttaa siihen, millaisia kokemuksia meillä on ja millaisia odotuksia esimerkiksi parisuhteisiin tai seksiin liitetään. Jos olisin jättänyt sukupuolen pois, olisi yhtenä vaihtoehtona ollut informanttien numerointi, mutta koin että pelkkä numero tuntuisi liian tilastolliselta ja vähentäisi vastaajien inhimillisyyttä.

Halusin myös käyttää satunnaista kirjainta vastaajan iän tilalta, sillä suurin osa vastaajista oli 20–40 ikävuoden välillä ja tämä olisi tarkoittanut toistoja, ja esimerkiksi Nainen27 olisi ollut kolme kappaletta. Toinen syy, miksi en halunnut mainita ikää, on se, että suosituksen ikäryhmän ulkopuolella olevat informantit olisivat liian helposti tunnistettavissa. Uskomukseni mukaan monet vastaajat löysivät kyselyni Facebook-ryhmien kautta, ja on mahdollista, että näissä ryhmissä enemmistö on juuri 20–40 vuoden ikäluokkaa ja esimerkiksi 60+ ikäisiä on ryhmissä vähemmän. Tämän vuoksi jos tutkimuksessani mainitsisin vastaajan enemmistöstä poikkeavan iän, olisi mahdollista, että suhteellisen pienessä Facebook-ryhmässä vastaaja olisi tunnistettavissa.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysin tarkoitus on luoda selkeä kuva tutkittavasta ilmiöstä sekä esittää aineisto tiiviissä ja selkeässä muodossa, niin että tärkeä informaatio kuitenkin säilyy. Yleensä hajanaisesta kvalitatiivisesta aineistosta tehdään analyysin avulla yhtenäistä ja selkeää informaatiota tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91.)

Sisällönanalyysissa ensin pelkistetään tai pilkotaan osiin alkuperäinen data. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään eli etsitään aineistossa yhteneviä käsitteitä ja teemoja. Ryhmittelyssä syntyy jo

alustavia kuvauksia tutkittavista ilmiöistä, joka auttaa tutkimuksen seuraavassa vaiheessa, käsitteellistämässä. Käsitteellistäminen tarkoittaa teoreettisia käsitteitä, joita muodostetaan tutkimuksen kannalta olennaisen tiedon ja valikoidun tiedon perusteella. Tämä on prosessi, jossa tutkija kokoaa käsitteiden avulla kuvauksen tutkimuskohteestaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 92–95.)

Perehdyin ensin aineistooni lukemalla kaikki vastaukset useamman kerran läpi ja tämän jälkeen otin kaikista vastauksista olennaisen sisällön ylös kysymys kerrallaan. Tämän jälkeen lähdin etsimään vastauksista yhteneväisyyksiä ja sen myötä ryhmittelemään sekä etsimään ylä- ja alakäsitteitä. Esimerkiksi ensimmäisen kysymyksen alle jaoin kaikki vastaajat sen mukaan, olivatko he seurustelleet vai eivät, tai jos asia oli epäselvä/sitä ei mainittu. Lisäksi etsin yhteneviä teemoja, joista en suoraan ollut kysynyt mutta jotka useampi vastaaja koki tärkeäksi mainita.

Aseksuaalisuuden tutkimus voidaan nähdä ensisijaisesti sukupuolentutkimuksena, mutta tämä tutkimus keskittyy kerronnan ja kokemuksen tutkimukseen, mitkä ovat tärkeä osa folkloristista tutkimusta. Kyseessä on kokemuskerronnan tutkimus, sillä aineistossani informantit kuvailevat hyvin henkilökohtaisia kokemuksia, joita tulkitseen sisällönanalyysin avulla. Kokemuskertomuksella tarkoitetaan kertojan tärkeiden tapahtumien kerrontaa muille. Kokemuskertomukset pyritään esittämään niin, että lukija tai kuulija ymmärtää kertojan kokemuksen tämän tarkoittamalla tavalla. (Ukkonen 2000, 130.)

Tämän tutkimuksen kokemuskerronta keskittyy informanttien kokemuksiin parisuhteista ja erityisesti siihen, miten he aseksuaaleina ovat kokeneet parisuhteet. Kokemuskertomusten aiheet voivat olla hyvin vaihtelevia ja käsitellä ns. elämän suuria tapahtumia kuten henkilökohtaisia kriisejä tai elämän käännekohtia mutta myös arkisempia tapahtumia kuten vastoinkäymisiä tai epätavallisia kokemuksia (Ukkonen 2000, 208). Kokemuskertomukset kertovat myös yhteisöstä, johon kertoja itse kuuluu, mutta se on samalla myös yksilöllistä elämäntarkastelua varsinkin, jos aiheina ovat henkilökohtaiset tai arkaluontoiset tapahtumat, kuten tässä tutkimuksessa on (Ukkonen 2000, 209).

Tuottamani tutkimusaineisto on narratiiviseen, kokemuskerrontaan pohjautuva. Narratiivinen tutkimusaineisto voi olla erilaiset haastattelut tai kuten tässä tapauksessa kirjalliset vastaukset, eli kirjallista kerrontaa. Narratiivinen aineisto voi olla kertomuksen tapaista, jossa on selkeä alku, keskikohta ja loppu, mutta se voi myös olla mitä vaan kerrontaan perustuvaa aineistoa, eikä sen tarvitse olla eheä, juonellinen kokonaisuus. Narratiivista aineistoa on käytännössä mahdoton tiivistää pelkiksi numeroiksi tai kategorioiksi, sillä tämän tyyppinen aineisto vaatii aina tulkintaa.

(Heikkinen 2015, 159–160.) Koska parisuhteet kuuluvat monien arkeen ja kokemuspiiriin, halusin kuvata millaisia narratiiveja, eli kertomuksia ja tarinoita aseksuaaleilla on tästä aiheesta. Lähdin tutkimaan parisuhteita juuri aseksuaalisuuden kautta, sillä seksi liitetään niin vahvasti osaksi parisuhteita ja päättelin, että aseksuaaleilla voi olla erityinen näkökulma aiheeseen. Yksilön kokemuksen lisäksi etsin myös kollektiivisia kokemuksia eli mitä yhteneviä kokemuksia ja toistuvia teemoja aineistossa esiintyy.

”Narratiiviselle tutkimukselle tyypillinen käsitys aineistosta on prosessuaalinen. Kertomuksen tutkija ei niinkään kuvaa ja analysoi valmista aineistoa, vaan tutkimuskohteen katsotaan rakentuvan tutkijan, aineiston ja tulkinnallisen viitekehyksen vuorovaikutuksessa.” (Hägg, 2010, 117.)

2.3 Tutkimusetiikka

Suomessa on aikoinaan korostettu naistutkimuksessa, eli nykyisessä sukupuolentutkimuksessa sukupuolen merkitystä ja miten sukupuolisokeaa tutkimus ei saisi olla. Sukupuolen lisäksi ikä, etnisyys, ihonväri, seksuaalinen suuntautuminen ja luokkatausta ovat merkittäviä tutkimukseen vaikuttavia tekijöitä. Nämä kaikki ovat merkittäviä identiteetti- ja erontekijöitä, jotka kaikki vaikuttavat henkilöön saman aikaisesti. *Intersektionaalisuuden* avulla voidaan tarkastella marginalisoitujen ryhmien syrjintää ja alistusta, jota voi tapahtua samanaikaisesti monessa eri kategoriassa. Tutkijana olen sukupuolen, etnisen taustan ja sosiaalisten ryhmien edustaja, sekä folkloristina minulla on folkloristiikan teoreettiset ja ideologiset lähtökohdat tutkimukseeni. Nämä kaikki vaikuttavat siihen miltä tutkimukseni näyttää. (Heikkinen 2010, 215–216, 231.)

Tämän tutkimuksen informantit eivät edusta kaikkia suomalaisia aseksuaaleja, sillä aseksuaalit eivät ole homogeeninen ryhmä, ja kuten kappaleessa 2.1 sanoin, ovat tämän tutkimuksen tulokset pelkästään suuntaa antavia eikä niiden perusteella voi tehdä tyhjentyviä päätelmiä. Vaikka tässä tutkimuksessa etsin mahdollisia kollektiivisia tai toistuvia kokemuksia ja ajattelutapoja, ei tulosten perusteella voi sanoa, että kaikki aseksuaalit tai edes kaikki suomalaiset aseksuaalit ajattelisivat yhdellä tapaa.

Tutkimusaiheen sensitiivisyyden vuoksi en avaa lukijalle omaa seksuaalista suuntautumistani, mutta tiedostan tutkijana oman valta-asemani suhteessa tutkimuskohteeseeni. Koska aseksuaalisuudesta on tehty Suomessa suhteellisen vähän tutkimusta, on kaikki siihen liittyvä tutkimustieto todella tärkeää, mutta se myös samalla luo uusia käsityksiä ja mielikuvia aseksuaalisuudesta ja aseksuaaleista.

Arja Kuulan mukaan tutkimus voidaan ennalta määritellä arkaluontoiseksi, jos se käsittelee esimerkiksi uskonnollisuutta, poliittisia asenteita tai kuten tässä tutkimuksessa seksuaalista suuntautumista. Arkaluontoiset aiheet ovat yleensä sellaisia, joita tutkittavat pitävät itse uhkaavina tai sisältävät jotain riskiä. Nämä aiheet ovat tyypillisesti yksityisiä ja pitävät sisällään mahdollisesti ahdistavia tai salassa pidettäviä teemoja. Arkaluontoinen tai sensitiivinen aihe ei ole este tutkimukselle, mutta siinä täytyy kiinnittää erityistä huomiota tutkimuseettisiin normeihin ja tutkittavien yksityisyyden kunnioittamiseen. (Kuula 2011, 135–136.)

Tutkijana minulla on erityinen vastuu siinä, miten tuon tutkimusaineistoa esille ja mitä asioita nostan näkyviin. Vaikka tutkimuksen vaikutuksia on mahdotonta ennustaa, käsittelen aineistoa parhaani mukaan siten, että tutkimuksestani aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa tutkimuskohteelleni. Tällä en tarkoita, että nostan tutkimuksessani vain aseksuaalisuuden ns. positiivisia puolia esille vaan sitä, että pyrin käsittelemään aineistoa mahdollisimman laajasti eri näkökulmista ja olen tarkka sananvalinnoissani.

Koponen (2017, 23) kommentoi aseksuaalisuutta käsittelevässä tutkimuksessaan, että kirjoitettujen tekstien kerääminen aseksuaaleilta oli hyvä tapa tuottaa aineistoa, sillä anonymiteetti on monelle tärkeää. Koponen myös sanoi, että eräs informantti oli tehnyt kokonaan uuden sähköpostin ylläpitääkseen anonymiteettinsä. Itse päädyin tuottamaan aineistoni Webropol-kyselysovelluksen avulla, ja tämä oli mielestäni hyvä ratkaisu erityisesti anonymiteettia koskien. Webropol mahdollisti sen, että informanteista jää minulle mahdollisimman vähän tunnistettavia henkilötietoja, ja tämän lisäksi kyselyn alussa pyysin vastaajia välttämään vastauksissaan tietotunnisteiden käyttöä.

En erikseen määritellyt tutkimuksen osallistumispyynnössä tai kyselylomakkeessa aseksuaalisuutta enkä parisuhdetta, jotta vastaaja voi itse päättää mitä ne hänelle tarkoittavat. Vastaaja sai myös itse päättää, mihin kysymyksiin hän vastasi ja kuinka laajasti. Henkilötiedoista kysyin ainoastaan vastaajan ikää ja sukupuolta ja halutessaan vastaaja pystyi myös nämä jättämään tyhjäksi. Jätin myös kysymykset vastaajan iästä ja sukupuolesta avoimeksi, sillä erityisesti sukupuolen kohdalla koin tämän itselleni ja vastaajalle helpommaksi, että vastaaja sai itse määritellä sukupuolensa.

3 Aseksuaalisuus ja parisuhteet tutkimuskohteena

3.1 Romanttinen ja seksuaalinen vetovoima

Seksuaalinen vetovoima (tai seksuaalisuus), romanttinen vetovoima (tai romanttisuus) ja libido ovat eri asioita, vaikka monesti näistä puhutaan yhtenä ja samana asiana. Monet eivät ajattele romanttista ja seksuaalista kiinnostusta erillisinä asioina, sillä yleensä puhutaan vain seksuaalisesta suuntautumisesta, johon automaattisesti liitetään romanttinen suuntautuminen. Vaikka monesti romanttinen ja seksuaalinen kiinnostus menevät yksiin, näin ei kuitenkaan aina välttämättä ole ja esimerkiksi heteroseksuaali voi olla biromanttinen ja kokea romanttisia tunteita miehiä ja naisia kohtaan. Koska romanttista ja seksuaalista suuntautumista ei osata ajatella erillisiä asioina, ei romanttisia tunteita aina mielletä tai tunnusteta romanttisiksi, jos niihin ei liity seksuaalista kiinnostusta.

Toinen yleinen oletus on, että kaikki romanttiset suhteet ovat seksuaalisia, vaikka kaikkia seksuaalisia suhteita ei samalla tavalla pidetä automaattisesti romanttisina. Nykyään länsimaissa on enemmän tai vähemmän sosiaalisesti hyväksyttävää harrastaa irtosuhteita ilman romanttista kiintymystä, mutta seksittömiä parisuhteita, tai suhteita, joissa harrastetaan vähän seksiä, pidetään viallisina. Erityisesti länsimaalainen media luo meille mielikuvia, jonka mukaan hyvään ja rakastavaan parisuhteeseen kuuluu säännöllinen ja intohimoinen seksi.

Aseksuaalisuus tuo hyvin esille seksuaalisen ja romanttisen kiinnostuksen eron. Kuten kaikki muutkin, myös aseksuaalit voivat olla romanttisia, aromanttisia tai jotain tältä väliltä. Tämä tarkoittaa sitä, että aseksuaalit voivat olla esimerkiksi heteroromanttisia, homoromanttisia tai biromanttisia ja haluta romanttisia parisuhteita. Mutta samalla tavalla kuin aseksuaalit voivat olla romanttiselta suuntautumiseltaan mitä tahansa, voivat aromanttiset olla seksuaaliselta suuntautumiseltaan mitä vain.

Tutkimusten mukaan noin 16–25.9 % aseksuaaleista identifioituu myös aromanttiseksi ja tämän perusteella voisi päätellä, että seksuaalinen viehäytys ja romanttinen rakkaus ovat kytköksissä toisiinsa. On kuitenkin mahdollista, että luku on näin suuri, koska sosiaalisten normien kautta seksi assosioidaan vahvasti romanttiseen rakkauteen, ja jos näin ei olisi, on mahdollista, että harvempi aseksuaali identifioituisi myös aromanttiseksi. (Bunning & McKeever 2021, 502–503.)

Bunningin & McKeeverin mukaan aromanttisilla ihmisillä ei ole tarvetta tavoitella romanttisia ihmissuhteita tai kumppania, ja he ovat tyytyväisiä ystävyysuhteisiin ja sinkkuuteen (englanniksi

singledom) (Brunning & McKeever 2021, 502). Itse kuitenkin näkisin, että vaikka aromanttiset aseksuaalit (aro/ace) eivät yleensä ole kiinnostuneita romanttisista tai seksuaalisista ihmissuhteista, ei se välttämättä tarkoita, etteivätkö he haluaisi muunlaisia ihmissuhteita tai parisuhteita. Halu olla parisuhteessa voi olla seksuaalisen ja/tai romanttisen kiinnostuksen lisäksi esimerkiksi taloudelliset syyt, halu läheisyyteen, kumppanuus, lasten hankinta, turvallisuuden tunne, arjen jakaminen, sosiaalinen asema, ystävyys, ulkopuolelta tuleva painostus ja toisen miellyttäminen. Syitä haluta olla parisuhteessa on yhtä laaja kuin syitä olla haluamatta parisuhdetta, ja näillä ei välttämättä ole mitään tekemistä henkilön seksuaalisen tai romanttisen suuntautumisen kanssa.

Seksuaalisuuteen kuuluu monia eri ulottuvuuksia ja Cerankowski & Milks jakavat tämän kuuteen eri kategoriaan:

- 1.) seksuaalinen viehäytys (sexual attraction)
- 2.) seksuaalinen halu tai libido (sex dirive)
- 3.) sensuaaliset mieltymykset (sensual preferences)
- 4.) seksuaalinen suuntautuminen (sexual orientation)
- 5.) romanttinen suuntautuminen (romantic orientation)
- 6.) läheisyyden mieltymykset (intimacy preference)

Suuntautumisesta (orientation) puhutaan yleensä silloin, kun tarkoitetaan merkittäviä tendenssejä, ja mieltymyksellä (preference) yleensä viitataan niin sanotusti oikukkaimpiin intresseihin. Toisaalta kaikesta voisi puhua mieltymyksenä, sillä suuntautumiset eivät ole pysyviä eivätkä mieltymykset satunnaisia. Monet ajattelevat seksuaalista suuntautumista identiteettinsä avaintekijänä, mutta jättävät nämä muut halut, mieltymykset ja suuntautumiset huomiotta. (Cerankowski & Milks 2014, 90.) Seksuaalisuus on monien eri tekijöiden summa ja seksuaalinen suuntautuminen on vain yksi osa tätä. Erityisesti sukupuoli-identiteettiä ja seksuaalista suuntautumista pidetään staattisina, mutta kuten kaikki muut mieltymykset, myös ne ovat alttiita muutoksille. Tämä ei kuitenkaan oikeuta kenenkään suuntautumisen tai identiteetin kyseenalaistamista. Ihmisen mieli voi muuttua kaiken suhteen, mutta olen huomannut, että mielen muuttumista pelätään usein vain normista poikkeavissa asioissa, ja harvemmin cissukupuolisille heteroseksuaaleille sanotaan, että heidän mielensä saattaa vielä muuttua sukupuolen tai seksuaalisuuden suhteen.

Viehäytystä ja vetovoimaa on monenlaista, eikä se rajoitu pelkästään seksuaaliseen. Seksuaalinen viehäytys ei ole sama asia kuin seksuaalinen halu, vaan libido on joukko kehollisia tarpeita ja sen laukaisemiseksi ei välttämättä tarvita mitään tiettyä asiaa eikä kohdetta. Myös kehollinen kiihotus

on näistä erillinen asia, sillä ihmiset voivat kokea kiihotusta esimerkiksi lääkärin vastaanotolla, ilman että tilanteessa on seksuaalista viehätystä tai halua. (Chen 2020, 20–21, 27).

Aseksuaalit ovat todennäköisemmin kiinnostuneita seksin tilalta muista sensuaalisista asioista, kuten halailusta, suutelusta ja hyväilystä, johon ei kuulu genitaalien koskettamista. Vaikka nämä mielletään usein osaksi seksuaalisia aktiviteetteja ja seksuaalisia suhteita, voivat ne kuulua myös seksittömiin ihmissuhteisiin. (Cerankowski & Milks 2014, 92.) Muutenkin olisi mielestäni hyvä kannustaa avoimempaa keskustelukulttuuria siitä mitä eri ihmissuhteisiin kuuluu ja mitä jokainen niiltä kaipaa. Parisuhteilla on selvä malli, jota harvemmin kyseenalaistetaan, ja tiettyjen sensuaalisten tai seksuaalisten aktiviteettien oletetaan kuuluvan vain parisuhteen tai seksuaalisen suhteen piiriin.

3.2 Seksuaalinen käyttäytyminen

1960-luvun seksuaalisen vallankumouksen jälkeen psykologit kiinnostuivat seksistä ja seksuaalisuudesta akateemisina tutkimuskohteina. Nykyään seksuaalisuus koetaan tärkeäksi osaksi yksilön identiteettiä, joka vaikuttaa siihen, miten ajattelemme, tunnemme ja käyttäydymme.

Anthony Bogaert (2012, 9) antaa esimerkin kahdesta sisaruksesta, joista toinen on hetero ja toinen lesbo. Todennäköisesti heidän elämänsä näyttävät erilaisilta osittain seksuaalisuuden takia, sillä seksuaalisuus voi vaikuttaa mm. siihen menemmekö naimisiin, missä asumme ja hankimme lapsia. Esimerkiksi suurin osa heteroseksuaalisista naisista synnyttää, kun taas suurin osa lesboista ei. Aseksuaalisuus muiden suuntautumisten lailla vaikuttaa yksilön ajatteluun ja toimintaan ja on yhtä tärkeä ja merkittävä akateemisen tutkimuksen kohde, kuin muut seksuaaliset suuntautumiset.

Psykologinen kiihottuminen ja kehon fyysinen seksuaalinen kiihottuminen eivät aina toimi yhdessä ja esimerkiksi naisilla on ilmeisesti yleisempää, että mieli voi olla kiihottunut, vaikka keho ei olisikaan. Kehon fyysistä kiihottumista myös tapahtuu ilman mitään ns. laukaisevaa tekijää. Vaikka yleinen määritelmä aseksuaalisuudelle on seksuaalisen viehätysten puuttuminen, ei se kuitenkaan tarkoita, että aseksuaali olisi kykenemätön kokemaan kiihottumista. Monet aseksuaalit sanovat, että heille fyysinen kiihottuminen ei ole ongelma, vaan se että halu ei kohdistu kehenkään (Bogaert 2012, 17–18).

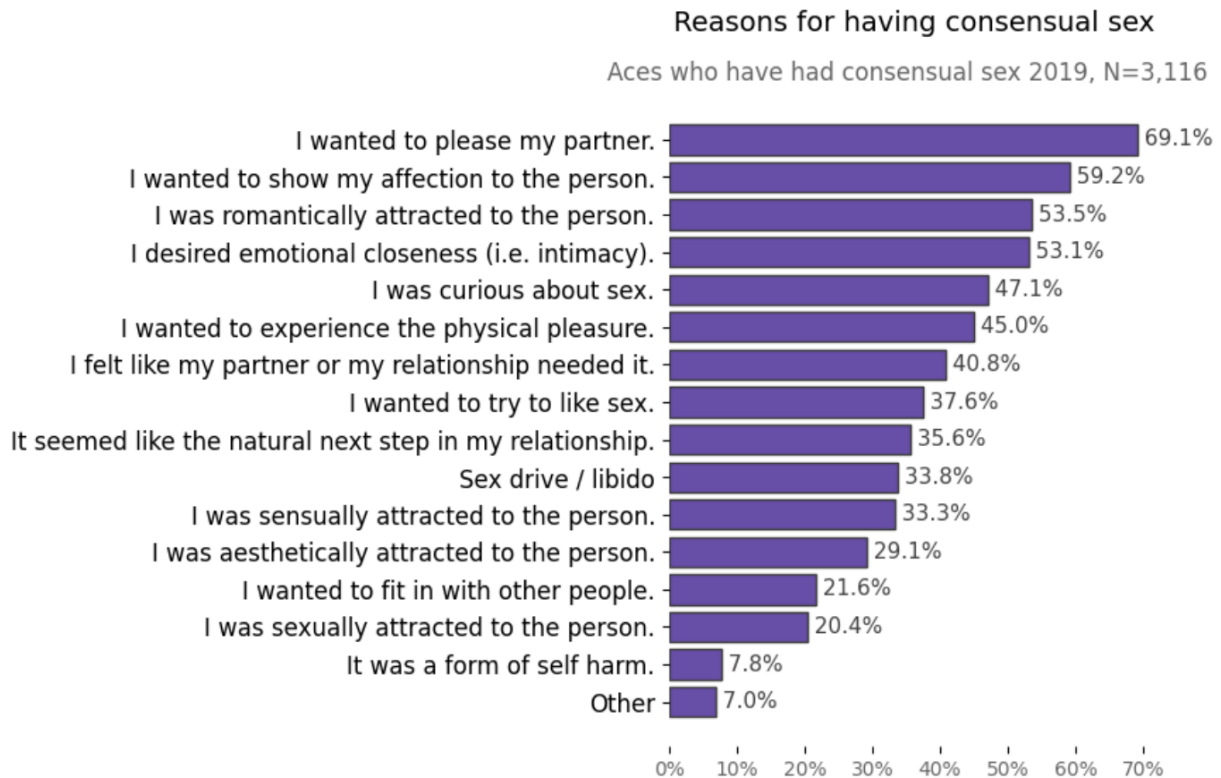
Yleinen ennakkoluulo on, että aseksuaalit eivät ole kiinnostuneita mistään seksiin tai fyysiseen läheisyyteen liittyvästä, eivätkä romanttisista suhteista, ja vaikka tämä voi joidenkin kohdalla olla totta, ei se päde kaikkiin. Aseksuaalit ovat heterogeeninen ryhmä, ja he suhtautuvat seksiin ja seksuaalisuuteen monin eri tavoin. Jotkut kokevat seksuaalista kiihottumista, toiset eivät ja kaikki

itse määrittävät paljonko heillä on halua osallistua seksuaalisiin aktiviteetteihin. Jotkut aseksuaalit masturboivat säännöllisesti, satunnaisesti tai eivät koskaan. Jotkut voivat kokea kaiken seksiin liittyvän vastenmielisenä, jotkut suhtautuva seksiin välinpitämättömästi ja jotkut harrastavat seksiä esimerkiksi kumppania miellyttääkseen. (Cerankowski & Milks 2014, 91.)

Aseksuaalilla voi ajoittain olla fyysinen tarve itsetyydytykselle, vaikka hänelle se ei olisi erityisen mieluisaa tai vastenmielistä. Suhtautuminen itsetyydytykseen voi olla samankaltainen kuin muihin ruumiillisiin tai arkisiin funktioihin kuten hygieniasta huolehtimiseen. Syitä miksi aseksuaali voi haluta masturboida on monia, kuten mielihyvä, fyysinen tarve, terveyteen liittyvät syyt ja kokeilunhalu (Bogaert 2012, 50).

Seksuaalisuuden piirissä monet normaalina ja arkisena pidetyt asiat voivat tarkoittaa eri asioita eri ihmisille. Esimerkiksi juuri parisuhteissa monet toimivat valmiiden kaavojen mukaan, niitä kyseenalaistamatta. Myös seksi on kulttuurisesti opittua sekä ne asiat mitkä laskemme seksin ja seksuaalisuuden piiriin. Erityisesti heteronormatiivinen ja -sentriinen ajattelumalli, jossa seksi on penetraatiokeskeistä, on hyvin rajoittunut ajattelumalli siitä mitä seksi on. Yhteiskunta opettaa meille mitä seksi on, kuinka sitä harrastetaan, kuinka paljon sitä kuuluu harrastaa, mitä siitä kuuluu ajatella ja mikä on hyvää seksiä. Se antaa meille mallit ja säännöt, joita noudattaa. Seksi on poliittista ja ajassa muuttuvaa. (Chen 2020, 152–153.)

On lukuisia syitä, miksi aseksuaali voi haluta harrastaa seksiä, ja esimerkiksi *The 2019 asexual community survey summary report* -kyselyyn vastanneet antoivat yli 15 eri syytä siihen, miksi he ovat harrastaneet seksiä omasta tahdostaan (vastaaja pystyi valitsemaan yhtä aikaa useita eri vaihtoehtoja). Suosituin syy 69.1 % oli, että vastaaja halusi miellyttää kumppaniaan. 59.2 % sanoi, että he halusivat osoittaa kiintymystä ja 53.5 % oli romanttisesti kiinnostunut kumppanistaan. 53.1 % halusi emotionaalista läheisyyttä kumppaniltaan ja 47.1 % oli harrastanut seksiä uteliaisuuttaan. (Weis et al. 2021, 64.) (lisää kyselystä kappaleessa 3.3.2)

(Weis et al. 2021, 64. Kuvakaappaus 10.05.2023.)

Ihmisen seksuaalinen käyttäytyminen ei aina ole merkki tämän seksuaalisesta suuntautumisesta. Esimerkiksi biseksuaali henkilö voi olla monogaamisessa eli yksiaviolisessa heterosuhteessa, mutta tämä ei tarkoita, etteikö hän edelleen olisi biseksuaali. Anthony Bogaertin mukaan jos haluamme tietoa jonkun seksuaalisuudesta, on meidän tutkittava kehen kyseinen henkilö tuntee vetovoimaa eikä hänen käyttäytymistä. Myös aseksuaali voi harrastaa seksiä ja henkilö, joka ei harrasta seksiä ei välttämättä ole aseksuaali. (Bogaert 2012, 19). Selibaatti tai siveys eivät ole samoja asioita kuin aseksuaalisuus, ja käyttäytyminen ei välttämättä kerro mitään suuntautumisesta.

Kukaan ei ajattele, että kaikki alloseksuaalit ovat samanlaisia ja kokisivat seksuaalista halua jatkuvasti, mutta helposti ajatellaan, että aseksuaali ei saisi koskaan harrastaa seksiä tai olla millään muotoa kiinnostunut seksistä. Samalla tavalla, kun maailma ei ole jaettu pelkästään homoihin ja heteroihin, ei sitä voi jakaa yksiselitteisesti allo- ja aseksuaaleihin. Voidaan puhua kirjosta, johon kuuluu erilaisia ihmisiä, joiden paikka tässä kirjossa voi ajan myötä vaihdella. Aseksuaalisuus on käsite, jonka alle kuuluu erilaisia, monipuolisia ja joskus epäjohdonmukaisia kokemuksia. (Chen 2020, 15, 27.)

3.3 Aseksuaalisuus numeroina

3.3.1 Noin yksi prosentti

Kun puhutaan aseksuaalisen prosentuaalisesta määrästä, monet viittaavat Anthony Bogaertin tutkimukseen (2004, 279), jossa hän arvioi, että noin 1 % ihmisistä on aseksuaaleja. Bogaert perustaa arvionsa Britanniassa (Englanti, Wales, Skotlanti) vuonna 1994 julkaistuun laajaan seksuaalisuutta koskevaan tutkimukseen. Mielestäni Bogaertin tulkintaa ei voi pitää pätevänä monesta eri syystä. Ensimmäinen syy tähän on se, että kun seksuaalisuutta koskevassa tutkimuksessa kysyttiin, kenestä vastaaja on seksuaalisesti kiinnostunut, vastausvaihtoehtoja oli rajattu määrä, joista yksi oli, että vastaaja ei ole koskaan ollut seksuaalisesti kiinnostunut kenestäkään (I have never felt sexually attracted to anyone at all) (Bogaert 2004, 281). Tämän vastausvaihtoehdon valitsi 57 miestä ja 138 naista ja tähän Bogaert pohjaa ~1 % arvionsa.

Tämä ei kuitenkaan ota huomioon tutkimukseen osallistuneita aseksuaaleja, jotka valitsivat jonkin muun vaihtoehdon tai jättivät kokonaan vastaamatta, sillä tämä yksi vastausvaihtoehto ei ole aseksuaalisuuden määritelmä. 18681 vastaajasta 101 osallistujaa ei halunnut vastata tähän kysymykseen, joten Bogaert jätti nämä tutkimuksensa ulkopuolelle (Bogaert 2004, 281). Tämä on mielestäni toinen syy, miksi Bogaertin ~1 % arvio on kyseenalainen, sillä on todennäköistä, että juuri aseksuaalit ovat jättäneet kysymykseen vastaamatta, jos he eivät ole löytäneet itselleen sopivaa vastausvaihtoehtoa.

Alkuperäisen tutkimuksen ongelmat ovat vastausvaihtoehtojen niukkuus, se että tutkimus on melkein 30 vuotta vanha ja rajoittuu vain yhteen maahan, sekä se että vastaajilta ei kysytty aseksuaalisuudesta. Näistä syistä ei mielestäni enää nykyään voi viitata Bogaertin 1 % arvioon. Bogaert itsekin pohtii, että todellinen luku voi olla tätä suurempi, sillä noin 30 % jätti tutkimukseen kokonaan vastaamatta (Bogaert 2004, 284). On todennäköistä, että 1990-luvun alussa tehdyt seksuaalisuutta käsittelevät tutkimukset eivät ole ottaneet aseksuaalisuutta huomioon ja tästä syystä monet aseksuaalit eivät ole halunneet osallistua seksuaalisuutta koskevaan tutkimukseen.

Uudempien arvioiden mukaan aseksuaalien prosentuaalinen määrä on noin 1–6 % luokkaa (Brunning & McKeever 2021, 1) ja Seta ry:n mukaan uusimmissa tutkimuksissa aseksuaalien määrä on niinkin korkea kuin 4–5 %. 2013 tehdyn keräyksen mukaan, johon vastasi 1619 suomalaista vuosina 1988–1998 syntynyttä nuorta, heistä hieman yli 6 % määritteli itsensä aseksuaaliksi. (Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019, 2.)

Mediassa on jo pitkään keskusteltu siitä, miten seksuaalivähemmistöön kuulumisesta on länsimaissa tullut trendi ja prosentuaalisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen luvut ovat tilastoissa nousseet. Tästä ei kuitenkaan ole kyse, vaan vähemmistöön kuulumisesta on tullut laillisesti ja sosiaalisesti hyväksyttävämpää sekä saatavilla on helpommin ja enemmän tietoa kuin ennen. Tämä tarkoittaa, että myös tilastot reflektivat tätä. Sama pätee todennäköisesti myös aseksuaalisuuteen ja lisäämällä tietoa sekä hyväksyntää yhä useammat uskaltavat avoimesti kertoa omasta suuntautumisestaan.

Tarkkaa prosenttilukua aseksuaalisuudesta on vaikea antaa, sillä aseksuaalisuus ei edelleenkään ole laajalle levinnyt termi. Internetin yleistymisen myötä tietoa aseksuaalisuudesta on kuitenkin helpommin saatavilla, ja monet törmäävät termiin ensimmäisen kerran juuri internetin kautta. Koska monet aseksuaalit eivät itse ole tietoisia termistä, on vaikea antaa heidän lukumäärästään tarkkaa arviota. On myös lukuisia eri syitä, miksi aseksuaali voi haluta piilotella omaa suuntautumistaan.

Tutkiessaan aseksuaalien ulostulokokemuksia Kati Tervolin havaitsi, että aseksuaalisuus voi olla luultua yleisempää, mutta ihmisillä ei ole tarpeeksi tietoa asiasta. Tämä johti siihen, että kun aseksuaali ns. tulee ulos, eli kertoo toiselle aseksuaalisuudestaan, reaktiona kuulija on voinut kokea samaistumista kertojaan.

Samaistumisen kokemukset ympäristön reaktioina voivat kertoa siitä, ettei aseksuaalisuus välttämättä ole harvinaista. Siitä ei vain puhuta julkisesti kovinkaan paljon, jolloin aseksuaaleiksi identifioituvia saatetaan pitää enemmänkin yksittäistapauksina kuin osana seksuaalisuuden monimuotoisuutta. Samaan aikaan on mahdollisesti olemassa aseksuaalisia piirteitä omaavia ihmisiä, jotka eivät tiedä identiteettiänsä olemassaolosta, eivätkä näin ollen pysty edes harkitsemaan aseksuaaliksi identifioitumista. (Tervolin 2022, 53.)

3.3.2 Ace community survey

The 2019 asexual community survey summary report on vuodesta 2014 alkaen vuosittain internetissä julkaistu kysely. Tämän tutkimuksen tekoaikana viimeisin kyselyyn perustuva tutkimusraportti julkaistiin vuonna 2021 ja pohjautuu vuoden 2019 kyselyyn. Tähän kyselyyn vastasi yli 10 000 aseksuaalia ja juuri tämän laajuuden takia haluan esitellä kyselyn tuloksia. Viittaan jatkossa kyselyyn nimellä Ace community survey.

Vuonna 2019 Ace community surveyhin vastasi 10 198 aseksuaalisuuden kirjoon identifioituvaa henkilöä, ja jatkossa, kun puhun kyselyyn vastanneista, tarkoitan näitä aseksuaaleiksi itsensä määrittäneitä vastaajia. Tämän kyselyn mukaan 59,1 % vastaajista oli naisia, 13,9 % miehiä ja 27 %

jotain muuta kuin edellä mainitut. Transsukupuolisten määrä on joka vuosi kasvanut kyselyyn vastanneiden keskuudessa. 2015 transsukupuolisia oli 11,6 % ja 2019 määrä oli noussut 17,9 prosenttiin. Kyselyyn pystyivät vastaamaan yli 14-vuotiaat ja vastaajien ikähaarukka oli 14–82 vuotta. Huomioitavaa on, että vastaajista 46,5 % oli 18–24-vuotiaita. Suurin osa vastaajista asui Yhdysvalloissa (53,1 %) ja 81 vastaajaa oli Suomesta. 74,8 % vastaajista määritteli itsenä etniseltä taustaltaan pelkästään valkoiseksi (white only). (Weis et al. 2021, 5, 16, 22, 24, 28, 30, 96.)

Vastaajista 67,9 % määritteli itsensä aseksuaaliksi, 10,9 % harmaaksi aseksuaaliksi, 10 % ei ollut varma mihin kategoriaan he kuuluvat, 9,5 % oli demiseksuaaleja ja 1,6 % kirjoitti oman vastauksen. Kaikkiaan 34,6 % eli noin kolmannes vastaajista identifioitui aromanttiseksi ja ainoastaan 18,2 % oli heteroromanttisia (vastaaja pystyi valitsemaan yhtä aikaa useita eri vaihtoehtoja). Kun katsotaan eroavaisuuksia a-, demi-, harmaa-aseksuaalien ja epävarmojen välillä, on romanttisessa suuntautumisessa huomattavia eroja. Erityisen mielenkiintoista oli miten usein romanttinen suuntautuminen ja seksuaalinen suuntautuminen menivät pitkälti yksiin. Suurin osa aseksuaaleista oli aromanttisia (42,9 %), demiseksuaalit demiromanttisia (34,2 %) ja ne, jotka olivat epävarmoja mihin aseksuaalisuuden kategoriaan kuuluivat, olivat myös eniten epävarmoja romanttisesta suuntautumisestaan (34,1 %). Harmaa-aseksuaalit identifioituivat eniten queer- (29,8 %) ja bi- (28,1 %) suuntautumisten kanssa, mutta harmaa romanttisuus tai gray-romantic (26,8 %) sai kolmanneksi eniten ääniä. (Weis et al. 2021, 8, 14–15.)

Romantic Orientation by Ace Identity 2019	Asexual (%) N=6,857	Gray-asexual (%) N=1,099	Demisexual (%) N=937	Questioning (%) N=1,004
Aromantic	42.9	19.6	8.2	20.0
Gray-romantic	12.2	26.8	9.0	12.7
Demiromantic	14.5	15.5	34.2	14.7
Questioning or unsure	19.7	13.4	13.7	34.1
Queer	26.1	29.8	27.2	22.6
Biromantic	19.6	28.1	29.2	24.7
Panromantic	18.9	24.7	28.2	20.7
Polyromantic	3.5	8.5	6.4	5.6
Heteroromantic	15.7	23.7	24.7	24.8
Homoromantic	9.3	9.9	8.9	12.7
Lithromantic	2.9	3.0	1.4	4.4
WTF- or Quoiromantic	8.6	8.5	5.1	6.3
Prefer not to use a/romantic orientation terminology	5.1	6.4	6.3	7.9

(Weis et al. 2021, 15. Kuvakaappaus 10.5.2023.)

Ace community surveyhin vastanneista 76,1 % oli sinkkuja, 6,4 % kihloissa tai naimisissa ja 17,5 % oli vähintään yhdessä merkittävässä parisuhteessa (significant relationship). 51,5 % sanoi, että he ovat olleet merkittävässä parisuhteessa, 22 % oli kokenut pitkäaikaisen parisuhteen ja 5,4 % oli joskus kokenut avioliiton. Kuitenkin 51,2 % vastaajista piti epätodennäköisenä tai hyvin epätodennäköisenä, että heillä tulevaisuudessa olisi satunnaisia parisuhteita (casual relationship) ja 32,4 % uskoi, että he eivät ikinä tulisi kokemaan pitkäaikaista parisuhdetta. 53 % ei uskonut koskaan menevänsä naimisiin. Kun kysyttiin millaisia tapahtumia (life events) vastaaja haluaisi tulevaisuudessa kokea, 80,2 % sanoi haluavansa parisuhteen (pitkäaikaisen, ei vakavan/satunnaisen ja/tai avioliiton) ja 40,8 % halusi kokea vanhemmuuden joko biologisten tai adoptoitujen lasten kautta. (Weis et al. 2021, 42–43, 46–47.) Tämä kertoo siitä, että isolla osalla asexuaaleista on halua parisuhteeseen tai avioliittoon, mutta monet eivät usko tätä omalla kohdallaan mahdolliseksi.

4 Aseksuaalin paikka seksuaalisessa maailmassa

Kulttuurillisesti on pitkään opetettu, että miehet haluaisivat seksiä naisia enemmän, ja monesti jo koulun seksuaalivalistusoppaat esittävät miehet aktiivisina toimijoina ja naisten seksikäyttäytymisessä painotetaan lisääntymistä, äitiyttä ja synnyttämistä. Katriina Koposen tutkimuksessa monet naiset ja naisiksi syntymässä luokitellut aseksuaalit kertoivat, että he pitkään luulivat muiden naisten vain esittävän, ja että oikeasti naisilla ei ole seksuaalisia haluja ollenkaan. Myöhemmin kun heille oli selvinnyt totuus, he taas eivät halunneet itse omalla suuntautumisellaan vaikuttaa negatiivisesti tähän stereotypiaan, että naisia ei kiinnostaisi seksi. Lisäksi puhuttiin ”neitsytnmyytistä”, joka luo mielikuvaa puhtaasta ja viattomasta työstä. Tutkimuksessa yksi aseksuaali kommentoi, miten kotona saatu kasvatus vaikutti pitkään siihen, mitä hän ajatteli seksistä. Heillä seksistä ei kotona koskaan puhuttu positiiviseen sävyyn ja naisia huoriteltiin, sekä ”slut sheimattiin”. Tämä sai hänet pitkään uskomaan, että neitsyytensä menettänyt on jotenkin paha tai epäpuhdas. (Koponen 2017, 54–56.)

Miehillä taas on oma haitallinen stereotypia, jonka mukaan mies olisi aina halukas seksiin ja impotenssia tai haluttomuutta pidetään todella häpeällisinä asioina. Tämä voi aiheuttaa sen, että miesten on vaikea hyväksyä aseksuaalista identiteettiään. (Koponen 2017, 58–59.) Ela Przybylo haastatteli kolmea aseksuaalia miestä heidän kokemuksistaan, ja yksi haastateltavista, Wilfred, kertoi muuttaneensa teini-ikäisenä Itä-Euroopasta Kanadaan ja säikähtäneensä sitä, miten ihan kaikki ympärillä oleva tuntui liittyvän seksiin. Wilfredin mukaan hänen alkuperäinen kotimaansa oli paljon hienotunteisempi seksiin liittyvissä asioissa, kun taas Kanadassa ihmiset tuntuivat menettäneen järkensä, kun kyse oli seksistä. Wilfred puhui kulttuurin obsessiosta seksiin ja hyperseksuaalisesta kulttuurista, joka liittyi vahvasti mediaan ja mainostamiseen. (Cerankowski & Milks 2014, 226.)

Wilfred koki nuorena ulkopuolisuuden tunteita, sillä hänen oli vaikea keskustella seksistä miespuolisten ystäviensä kanssa. Seksistä puhuminen loi ryhmähenkeä, ja Wilfred koki, että hänen tuli valehdella kiinnostusta, jotta ei jäisi ryhmän ulkopuolelle. Jos hän kertoisi totuuden, kyseenalaistaisivat muut hänen heteroseksuaalisuutensa ja miehisyytensä. Olla mies, olla seksuaalinen ja olla hetero ovat Wilfredin kokemuksen mukaan kulttuurisesti vahvasti linkittyneitä. Jos seksuaalisuuden poistaa, tulevat muut aspektit kyseenalaisiksi, ja tämä johtaa performatiiviseen seksuaalisuuteen, jota tarvitsee koko ajan esittää muille. (Cerankowski & Milks 2014, 235.)

Ela Przybylon toisella haastateltavalla Billylla oli Wilfredin kanssa samanlaisia kokemuksia siitä, miten hänen heteroseksuaalisuutensa kyseenalaistettiin, koska hän ei ollut kiinnostunut mm. pornolehdistä. Mutta toisin kuin Wilfredia, Billya ei yhteiskunnan seksuaalisuus haitannut yhtään, vaikka hän pitikin kaikkia miehiä kiimaisina (horn dogs). Tämä kuitenkin aiheutti Billylle syyllisyyttä sukupuolestaan (gender guilt), koska hän ajatteli naisten ymmärtävän miehiä vain tämän kiimaisuuden kautta. Tämän seurauksena Billy ryhtyi aktiivisesti etsimään parannusta alhaiseen seksihaluunsa soluttautuakseen helpommin muiden miesten joukkoon, saadakseen seuraa ja nostattaakseen mahdollisuuksiaan romanttiseen parisuhteeseen. Miehekkyyys ei siis ollut pelkästään sidoksissa seksin harrastamiseen, vaan hänen tuli myös miesten seurassa näyttävästi esittää kiinnostusta seksiin. (Cerankowski & Milks 2014, 235–236.)

Przybylon kolmas haastateltava Antony on koko elämänsä ollut skeptinen ns. seksuaalista maailmaa kohtaan ja ihmetellyt, miksi kaikki media keskittyy romanttisten suhteiden ympärille. Antonyn kokemuksen mukaan kaikkien televisiosarjojen ja populaari musiikin keskeisessä osassa on romanttiset ihmissuhteet, ja hän korostaa, että romantiikan lisäksi ihmisten elämässä on paljon muutakin ja ihmisillä on myös muita tunteita. Antony kuitenkin argumentoi, että aseksuaalina hänen ymmärtää elävänsä seksuaalisessa maailmassa riippumatta siitä, haluaako hän ottaa siihen osaa vai ei ja muut ihmiset tulevat olettamaan myös hänen osallisuutensa. Antony kuvailee itseään yhdeksi maailman seksiposiitivisimmista ihmisistä niin kauan kun seksi ei koske häntä. (Cerankowski & Milks 2014, 236–238.)

4.1 Miltä aseksuaalisuus näyttää

Luvussa 3.3.2 esittelin Ace community surveyyn tuottamaan tilastotietoa aseksuaaleista. Vaikka kyseinen tutkimus on vain suuntaa antava voi sen perusteella tehdä arvioita siitä miltä aseksuaalisuus julkisesti näyttää, sillä kyselyn keskiverto vastaaja oli valkoinen amerikkalainen nainen, iältään 18–24 vuotta. Seuraavaksi käsittelen mahdollisia syitä siihen, miksi näin on.

Yksi merkittävä syy siihen, miksi aseksuaalisuus näyttää hyvin nuorelta on se, että aseksuaalisuudesta ei ole aiemmin ollut informaatiota ja se on terminä edelleen verrattain tuntematon. Internetin yleistymisen myötä erityisesti nuorten on ollut helpompi löytää foorumeita ja vertaistukiryhmiä, kun taas ennen 2000-lukua tietoa aseksuaalisuudesta oli melkein mahdoton löytää. Myös representaatiolla on väliä, ja yksi suurimmista syistä sille, miksi monet eivät tiedä aseksuaalisuudesta, on se, että mediassa on näkynyt hyvin vähän aseksuaalisia henkilöitä ja hahmoja. Representaatio ei ainoastaan reflektoi vaan myös muuttaa todellisuutta, ja sitä tarvitaan enemmän. (Chen 2020, 75.)

Toinen syy miksi tilastollisesti aseksuaalisuus näyttää nuorelta on todennäköisesti se, että tietoa meneillään olevista tutkimuksista ja niihin osallistumisesta leviää helposti juuri internetissä ja asianomaisilla foorumeilla. Jos esimerkiksi jollain aseksuaalisuusfoorumilla on ennestään paljon nuoria ihmisiä, voi iäkkäämpien osallistuminen olla hankalampaa. Tämä johtaa taas siihen, että kyseisillä foorumeilla jaetut linkit tutkimukseen osallistumisesta saavuttaa vain tietyn ikäiset ihmiset, ja sama pätee myös tähän tutkimukseen.

Aseksuaalien näennäiseen valkoisuuteen on myös monia syitä. Länsimaissa valkoisilla on tyypillisesti muita enemmän ekonomista, poliittista ja kulttuurista valtaa. 2000-luvun alussa aseksuaalisuuden ensimmäiset aktivistit olivat pääsääntöisesti valkoisia, ja he pääsivät luomaan aseksuaalisuuden kulttuuria, yhteisöä ja antamaan sille kasvot. Valkoiset kokevat aseksuaalien yhteisön tuttuna, miellyttävänä ja turvallisenä, ja tämä edesauttaa heitä liittymään yhteisöön, jonka seurauksena yhteisöstä tulee entistä valkoisempi. (Chen 2020, 68–69.)

Aseksuaalisuuden olemassaoloa on samaan aikaan kielletty, että idealisoitu, ja molemmat ovat ongelmallisia. Aseksuaalisuus liitetään valkoisuuteen, koska erityisesti valkoisten naisten oletetaan olevan seksuaalisesti puhtaita ja viattomia. Koska media on aina ollut täynnä erilaisia valkoisia hahmoja, on valkoisten helpompi kuvitella uusia rooleja itselleen ja hyväksyä oma aseksuaalisuutensa. Muiden tarvitsee ensin päästä yli rasistisista stereotyyppioista ja odotuksista. (Chen 2020, 71–72.)

Tutkimusten mukaan suurempi osa naisia kuin miehiä identifioituu aseksuaaliksi, ja myös tähän voi olla useita eri syitä. Yksi mahdollinen syy on, että monet naiset ovat sisäistäneet ajatuksen, että naisten tulisi olla seksuaalisesti passiivisia. Lisäksi naiset monesti esitetään seksuaalisina objekteina eivätkä aktiivisina subjekteina. Seksiin liittyvät odotukset voivat saada jotkut myös erehtymään omasta aseksuaalisuudestaan, jos he eivät sovi tyypilliseen alloseksuaaliseen muottiin. Kaikilla on kuitenkin oikeus määritellä oma suuntautumisensa, ja erityisesti naisia on historiallisesti otettu vähemmän tosissaan, kun kyse on ollut naisten psykologiasta, haluista ja seksuaalisesta suuntautumisesta. (Brunning & McKeever 2021, 503.)

Anthony Bogaertin mukaan on monia mahdollisia syitä sille, että enemmistö aseksuaaleista on naisia. Tutkimuksissa miehet raportoivat naisia enemmän seksuaalisista aktiviteeteista kuten itsetyydytyksestä sekä seksuaalisista ajatuksista ja fantasioista. Nämä erot voivat Bogaertin mukaan johtua mm. sukupuolirooleista, seksihalun vahvuudesta tai joustavuudesta (strength or flexibility of sex drive) tai evoluutiopohjaisista tekijöistä. (Bogaert 2004, 281.) Itse näkisin, että sukupuolirooleista ja -odotuksista johtuen naisten voi olla sosiaalisesti hyväksyttävämpää olla

aseksuaaleja kuin miesten. Taustalla tähän on mm. historialliset syyt, sillä pitkään ajateltiin, että naiset eivät juurikaan nauti seksistä tai naisten tulisi vähintään sosiaalisesti käyttäytyä näin. Edelleen monet ovat sitä mieltä, että miehet ovat seksuaalisesti halukkaampia kuin naiset ja näkisin että tämä on yksi syy, miksi naisten aseksuaalisuus on sosiaalisesti hyväksyttävämpää kuin miesten.

4.2 Aseksuaalien kohtaamat haasteet

Kuinka paljon seksuaalista halua tai kiinnostusta kuuluu ns. normaalilla ja terveellä ihmisellä olla? Vastaus tähän vaihtelee paljon riippuen vastaajan sukupuoli-identiteetistä, etnisestä ryhmästä, vammaisuudesta, luokkataustasta, kulttuuristausta ja iästä. Nämä taustatekijät vaikuttavat siihen millaisia odotuksia itsellä ja muilla on seksuaalisen halun määrästä. Esimerkiksi vammaisuuteen ja vanhuuteen liitetään oletuksia, että he eivät ole kiinnostuneita seksistä, ja miesten oletetaan olevan naisia halukkaampia seksin suhteen. Jos seksiä halutaan liikaa tai liian vähän, pidetään sitä sairautena tai ongelmana.

Historiallisesti aseksuaalisuutta on pidetty sairautena, häiriönä tai puutteena. 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla keski- ja yläluokkaisia naisia diagnosoitiin frigidiksi, jos nämä eivät saaneet orgasmia heteroseksuaalisessa vaginaalisessa yhdynnässä, ja heidät lähetettiin psykoterapeuttien hoidettaviksi. 1970-luvulla Amerikassa seksuaaliterapeutit kehittivät tautiluokitukset ”Inhibited Sexual Desire” ja ”Hypoactive Sexual Desire”, joiden avulla kuvattiin ihmisiä, joilla oli vähän tai ei yhtään seksihalua. Näiden lisäksi lääketeollisuus ja urologit ovat tehneet yhteistyötä määrittääkseen ”naisten seksuaalisen toimintahäiriön” (female sexual dysfunction) biologiana perusteisena halun häiriönä, jota on mahdollista hoitaa lääkkeiden avulla. Vaikka moni voi saada lääkityksestä apua ja hoitaa alhaista seksuaalista halua, se samalla epäsuorasti patologisoi niitä, jotka eivät ole kiinnostuneita seksistä eivätkä myöskään pidä itseään sairaina. Aseksuaalivammat ovat argumentoineet, että aseksuaalisuus ei ole sairaus tai vamma ja se tulisi tunnistaa mielekkäänä tapana olla olemassa. (Cerankowski & Milks 2014, 287–288.)

Ennakkoluulojen takia monet vammaiset ja aseksuaalit kokevat paineita olla malliesimerkkejä ja rikkoa heihin kohdistuvia haitallisia stereotyyppioita. Esimerkiksi aseksuaalisuudesta puhutaan ajoittain harhaanjohtavasti sairautena ja vammaisia henkilöitä luullaan usein aseksuaaleiksi. Ymmärrettävästi näitä ennakkoluuloja voidaan pitää loukkaavina ja tämä johtaa siihen ongelmaan, että vammaiset aseksuaalit saattavat kokea häpeää aseksuaalisuudestaan ja/tai vammaisuudestaan.

Elokuvat ja televisio jatkuvasti luovat mielikuvia aseksuaalisuudesta esittämällä sellaiset kehot ja identiteetit, jotka eivät mahdu kulttuurillisiin koodeihin haluttavuudesta, seksittöminä. Esimerkiksi

lihavat, vammaiset, aasialaiset ja nörttävät hahmot on mediassa monesti liitetty aseksuaalisuuteen. Usein mediassa, jossa lihavaa naista pidetään haluttavana, käsitellään aihetta näkökulmasta, että naista voi rakastaa tämän lihavuudesta huolimatta. Lisäksi nämä naiset usein esitetään kaipaavat miesten hyväksyntää ja määrittelevät omaa viehättävyyttään ja haluttavuuttaan ainoastaan suhteessa heteronormatiivisen miehen haluun. (Cerankowski & Milks 2014, 166.) Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että näistä ”epäviehättävistä” hahmoista puhuttaisiin aseksuaaleina, vaan näistä kehoista ja identiteeteistä tehdään seksittömiä tai näiden seksuaalisuus asetetaan naurunalaiseksi ja siitä tehdään komediaa.

4.3 Pakollinen (hetero)seksuaalisuus ja parisuhdenormatiivisuus

Adrienne Rich esitteli esseessään ”Compulsory Heterosexuality and Lesbian Existence” (1980) fraasin compulsory heterosexuality eli pakollisen heteroseksuaalisuuden. Rich argumentoi, että heteroseksuaalisuus ei ole pelkästään seksuaalinen orientaatio, joka sattuu olemaan useimpien ihmisten suuntautuminen, vaan poliittinen instituutio, joka meille on opetettu, ehdollistettu ja vahvistettu. Pakollinen heteroseksuaalisuus ei ole uskomus, että useimmat ihmiset ovat heteroseksuaaleja, vaan joukko oletuksia ja käyttäytymismalleja, joiden mukaan ainoastaan heteroseksuaalinen rakkaus on synnynäistä. Rich kirjoittaa: ”The failure to examine heterosexuality as an institution is like failing to admit that the economic system called capitalism or the caste system of racism is maintained by a variety of forces, including both physical violence and false consciousness”. (Chen 2020, 34–35.) Heteroseksuaalisuus ja alloseksuaalisuus ovat oletusarvoja, kunnes ne todistetaan vääriksi.

The sexual imperative suggests that sex and sexual identity are integral to one’s deepest inner self, and that ”sex is *compulsory*, for without it one apparently remains deficient in some sense; in-complete; un-healthy.”... Also, the sexual imperative relies on a particular understanding of sex as coupled, coital, orgasmic, and ejaculatory, and crucially, as heterosexual. (Cerankowski & Milks 2014, 228.)

Parisuhdenormatiivisuus taas saa meidät uskomaan, että jos joku ei ole romanttisessa parisuhteessa, tulee häntä sääliä tai pilkata, ja jos joku ei halua parisuhdetta ollenkaan, on hän tunteeton ja sydämetön. Aromanttinen henkilö voi olla a- tai alloseksuaali ja monesti aromanttiset alloseksuaalit saavat paljon epäilyjä ja kritiikkiä kohteekseen, sillä he voivat haluta seksuaalisia suhteita, mutta eivät romanttisia. (Chen 2020, 128, 130.) On lukuisia mahdollisia syitä miksi joku ei ole parisuhteessa tai ei halua parisuhdetta, ja aromanttisuus on näistä vain yksi.

Parisuhdenormatiivisuus näkyy median lisäksi yhteiskunnassamme myös laillisissa oikeuksissa ja esimerkiksi avioliitto oikeuttaa lukuisiin etuoikeuksiin, jotka ovat evätty muilta. Laillisten ja

sosiaalisten etuuksien antaminen ainoastaan romanttisesti kiintyneille antaa mielikuvan, että hoiva, rakkaus ja välittäminen ovat voimakkaampia romanttisten kumppaneiden kesken, vaikka esimerkiksi ystävyysuhteessa ne voivat olla yhtä tai jopa korkeammassa asemassa. Angela Chenin mukaan tämän voisi korjata siten, että avioliiton lailliset ja sosiaaliset etuuden myönnettäisiin kaikille suostumuksensa antaville aikuisille, jotka sitä keskenään haluavat. (Chen 2020, 131–132.)

Pakollista seksuaalisuutta ja parisuhdenormatiivisuutta vastaan taisteleminen ei tarkoita, että parisuhteet ja kaikki seksuaalinen tulisi kieltää vaan että kaikki otetaan huomioon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että himoa nostattavista lääkkeistä ei puhuttaisi parannuksena ja että terapeuteille ja lääkäreille opetetaan, että seksuaalinen haluttomuus ei automaattisesti ole sairaus. Mediaan tulisi lisätä aseksuaalisia teemoja ja hahmoja sekä hahmoja, jotka eivät halua parisuhdetta ja ovat onnellisia ilman. Seksivalistuksessa tulisi puhutaan aseksuaalisuudesta sekä ihmissuhdemallien moninaisuudesta. Näiden lisäksi seksuaalisten suhteiden etuoikeudet ja parisuhteiden lailliset etuudet tulisi kyseenalaistaa. (Chen 2020, 183.)

Vaikka melkein kaikki ovat sitä mieltä, että seksi tuntemattoman kanssa vaatii aina suostumusta, tulee tästä helposti kyseenalaista parisuhteissa, ja useimmilla on vahva oletus, että parisuhteeseen kuuluu seksi. Oletus on myös, että jokainen haluaa seksiä vähintään joskus, ja tämä luo ihmisille helposti tunteen, että ajoittain heidän on pakko sanoa seksiin ”kyllä”. Erityisesti jos kyseessä on rakastava parisuhde, oletusarvoisesti seksin kuuluu olla hyvää ja haluttavaa. Tähän kuuluu myös ajattelumalli, jonka mukaan seksi kuuluu avioliittoon ja naimisissa olevaa kumppania ei voi raiskata (Chen 2020, 137–139.) Esimerkiksi Suomessa raiskaus avioliitossa, muuttui rangaistavaksi vasta 1990-luvulla.

Mari Hatakka kertoo, miten hänen parisuhteita käsittelevässä tutkimuksessa suomalaisilla miehillä ja naisilla oli yhteinen käsitys, että parisuhteessa tulee olla vastakkaisen sukupuolen edustaja, rakkautta ja seksuaalista kanssakäymistä (Hatakka 2011, 298–299).

4.4 Rakkaus ja läheiset ihmissuhteet

Seksitön romanttinen rakkaus kuulostaa ristiriitaiselta, sillä melkein kaikki määritelmät romanttisesta rakkaudesta liitetään seksin ja seksuaalisuuden piiriin. Vaikka seksiä ei harrastettaisi, on seksin haluaminen avain, jolla monet erottavat romanttiset suhteet ja tunteet platonisista. Mitä siis on romanttinen rakkaus ilman seksuaalisuutta? Myös alloseksuaalit voivat kokea ihastumisen tunteista uuteen tuttuun, ja monet ovat läheisempiä parhaan ystävänsä kanssa kuin kenenkään seksuaalisen kumppanin, mutta kieltävät romanttisten tunteiden mahdollisuuden seksuaalisen

viehätyksen puutteen takia. Aseksuaalit tietävät hyvin, että seksi ei aina ole se asia, mikä määrittää onko suhde romanttinen. (Chen 2020, 108–109.)

Heteroseksuaali voi olla esimerkiksi panromanttinen ja kokea romanttisia tunteita kaikkia sukupuolia kohtaan, mutta monesti näitä tunteita ei ajatella romanttisina, koska romanttiset tunteet liitetään niin vahvasti seksuaalisiin. Seksuaalinen halu ei tarvitse taustalle ihastumista tai välittämistä ja esimerkiksi yhden illan jutut ja panokaverit ovat seksuaalisia, mutta niihin ei välttämättä kuulu romanttisia tunteita. Vastakkainen on myös totta, mutta erityisesti länsimaissa ihmisten on ollut vaikeampaa hyväksyä romanttiset tunteet ilman seksuaalista halua. (Chen 2020, 110.)

Miten siis erottaa romanttinen ja platoninen rakkaus? Ehkä tärkeämpi kysymys on, miksi sitä tarvitsee erottaa? Tunteita on monenlaisia ja kaikkia ei pysty tai tarvitse jakaa romanttiseen ja platoniseen. Vaikka monet kokevat, että romanttisella ja platonisella rakkaudella on ero, voi eron selittäminen olla vaikeaa. Tunteita on myös vaikea verrata ja sama tunne voi tarkoittaa eri asiaa riippuen henkilön sosiaalisesta ehdollistumisesta.

Queerplatoninen suhde eli queerplatonic relationship (QPR) tai queerplatonic partner (QPP) on termi, joka on lähtöisin aseksuaalien yhteisöstä. Queerplatoninen suhde kuvaa suhdetta, joka on jotain ystävyuden ja romanttisen suhteen väliltä. Tyypillisesti romantiikkaa pidetään hierarkkisesti muita suhteita korkeammalla ja se esitetään myös tärkeämpänä ja kiinnostavampana. Esimerkiksi lauseet kuten ”vain kavereita” tai ”enemmän kuin kavereita” antavat ymmärtää, että ystävyys on vähemmän erityistä ja merkityksellistä. Queerplatoninen suhde -termi kehitettiin, koska ihmiset turhautuivat siihen, miten ystävyyssuhteiden merkittävyyttä vähäteltiin. Queerplatoniset ystävyyssuhteet eivät ole seksuaalisia tai tyypillisesti romanttisia, mutta termin tarkoitus on korostaa suhteen merkitystä ja merkittävyyttä, joka yleensä on varattu pelkästään romanttisille ihmissuhteille. (Chen 2020, 118–119.)

Perinteisesti länsimaissa pariskunnat monesti menevät naimisiin ja tämän jälkeen erakoituvat uuteen erilliseen perheyksikköön, joka on monesti erillään entisestä perhe ja ystävä yhteisöstä. Monelle romanttinen kumppani menee muiden ihmissuhteiden edelle, ja tämä on yksi syy miksi aromanttisilla voi olla vaikeuksia rakentaa tarvitsemaansa sosiaalista verkostoa. (Chen 2020, 133.)

Ihmisillä näyttää olevan suuri pelko yksin jäämisessä ja ajatus siitä, että jos he eivät löydä romanttista kumppania nuorena ja jos he eivät hanki lapsia, viettävät he vanhuutensa yksin ja kuolevat ns. yksin. Läheisyyttä ja turvaa voi kuitenkin hakea myös muilta läheisiltä ihmisiltä eikä

pelkästään romanttiselta kumppanilta tai lapselta. Erityisesti queer yhteisöissä on paljon puhetta yhdessä vietetystä vanhuudesta, jossa yhteisön jäsenet asuvat kommuunissa tai lähellä toisiaan. Tällä tavoin vanhuuden päivillä on lukuisia läheisiä ihmisiä, joihin voi turvautua riippumatta siitä, onko omia lapsia tai romanttisia kumppaneita. Heteronormatiivisissa parisuhteissa keskitytään yleensä omaan perheysikköön, mutta kokemukseni mukaan queer-yhteisölle on tyypillistä kollektiivinen ajattelu, jossa kaikista läheisistä pidetään huolta.

5 Aseksuaalisuus ja parisuhteet

Seuraavaksi esittelen tutkimuskyselyyni saamia vastauksia kysymys kerrallaan. Huomioitavaa kuitenkin on, että saamani vastaukset voivat olla kirjoitettuna minkä tahansa kysymyksen alle. Tämä syystä, että informantit käsittelivät tekstiään yhtenäisenä kokonaisuutena ja monesti toistivat tai viittasivat jo aiemmin mainitsemiinsa asioihin. Vastauksia sain yhteensä 42 kappaletta, joista 27 oli naisia, 4 miehiä, 10 jotain muuta ja yksi jätti kohdan tyhjäksi.

5.1 Oletko ollut suhteessa?

Lomakkeen ensimmäinen kysymys oli:

Oletko tällä hetkellä tai oletko joskus ollut parisuhteessa? Jos olet, kerro onko aseksuaalisuutesi suhteissasi otettu huomioon.

Jos et ole koskaan ollut parisuhteessa, kerro ajatuksiasi aiheesta. Liittykö mielestäsi aseksuaalisuus tai mahdollisesti aromanttisuus tähän?

Vastaajista 12 sanoi, että he eivät ole koskaan olleet parisuhteessa, joista osa erikseen mainitsi, että heillä on joitain tapailuun/seurusteluun liittyviä kokemuksia, mutta he eivät luokittele näitä kokemuksia parisuhteeksi. 17 oli ollut parisuhteessa vähintään kerran mutta eivät parhaillaan, tai ainakaan eivät maininneet asiasta ja 13 kertoi olevansa parhaillaan parisuhteessa.

Suhteessa olevien parisuhdemallit olivat hyvin erilaisia. Osa seurusteli alloseksuaalin ja osa toisen aseksuaalin kanssa. Jotkut olivat polysuhteessa tai avoimessa suhteessa. Muutama kommentoi suhteen kestoa (12 vuotta, 13 vuotta), mutta useimmat eivät maininneet asiaa ja jotkut kertoivat olevansa kihloissa tai naimisissa.

Yksi erittäin yleinen kokemus oli, että vastaaja ei tiennyt ensimmäisen tai ensimmäisten parisuhteidensa aikana omasta aseksuaalisuudestaan ja ensimmäiset parisuhdekokemukset olivat enemmistön kohdalla negatiivissävytteisiä. Syynä tähän oli esimerkiksi se, että vastaaja ei tuntenut oloaan suhteessa hyväksi, koska hän ei pystynyt olemaan oma itsensä. Jotkut mainitsivat, miten kumppani oli painostanut seksiin, tai he suhteen aikana olivat suostuneet seksiin, mutta eivät olleet juurikaan nauttineet siitä.

Isolla osalla vastaajista oli kokemuksia suhteesta, jossa aseksuaalisuutta ei ollut otettu huomioon. Useimmat suhteet, joissa aseksuaalisuutta ei huomioitu johtui siitä, että vastaajat eivät olleet itse tietoisia omasta seksuaalisuudestaan tai eivät olleet kertoneet asiasta kumppanilleen. Muutama

kommentoi, että he edelleen joutuvat jatkuvasti tekemään kompromisseja seksin suhteen, ja kaksi vastaajaa kertoi olevansa parhaillaan suhteessa, jossa kumppani ei tiedä tämän aseksuaalisuudesta. Ensimmäinen pelkäsi suhteen loppuvan, jos tämä toisi asian esille, ja toinen piti aseksuaalisuuden puheeksi ottamista hölmönä, sillä hän koki, että suhde ei ole erityisen romanttinen ainakaan hänen puoleltaan.

Suurin osa seurustelevista oli kuitenkin sitä mieltä, että aseksuaalisuus otetaan heidän nykyisissä suhteissaan hyvin huomioon, osittain huomioon tai kumppani koittaa vähintään ymmärtää. Muutama mainitsi, että he eivät parhaillaan seurustele, mutta edellisessä suhteessa aseksuaalisuus oli otettu huomioon. Kaksi vastaajaa sanoi, että niissä suhteissa, joissa he ovat tienneet omasta aseksuaalisuudestaan, on se myös otettu huomioon (toinen heistä kuitenkin huomautti, että kumppania täytyi välillä muistuttaa rajoista). Yksi vastaajista mainitsi, että ei ollut tiennyt suhteidensa aikana omasta aseksuaalisuudestaan, mutta uskoi että jos hän olisi ollut tietoinen, olisi tämä otettu suhteissa huomioon. Vastaja myös kokee, että nykyään hän osaa sanallistaa omat tarpeensa.

Moni mainitsi olevansa avoimessa tai polyamorisessa parisuhteessa ja näissä suhteissa aseksuaalisuus otettiin pääsääntöisesti hyvin huomioon. Osa myös seurusteli toisen aseksuaalin kanssa ja vaikka suurin osa koki, että näissä suhteissa seksi ei ollut ongelma, ei se kaikkien kohdalla pitänyt paikkaansa. Myös suhteessa, jossa molemmat kuuluvat aseksuaalisuuden kirjoon, voi seksi olla ongelma:

Olen tällä hetkellä parisuhteessa. Kumppanini on aina tiennyt minun olevan aseksuaali, hän itse identifioi demiseksuaaliksi tällä hetkellä. Seksuaalisuus on suurin kitkanaiheuttaja suhteessamme. Minun ei tee koskaan mieli, en koe seksuaalista vetoa enkä seksistä saa paljoakaan irti. [...] Tämä on vaikeaa, sillä kumppanini toivoisi minulta enemmän aktiivisuutta, mutta harrastan seksiä vain häntä miellyttääkseni. Vaikka muuten tulemme toimeen, olemme pattitilanteessa. (NainenN)

Todella moni kertoi, että heillä on kokemuksia siitä, miten parisuhde on loppunut ainakin osittain seksin tai kiinnostuksen puutteen takia. Esimerkiksi yksi informantti kertoi, että edellisessä suhteessa he kumppanin kanssa pidättäytyivät seksistä ennen avioliittoa. Kyseinen suhde kuitenkin päättyi ennen avioliittoa ja yksi monista syistä tähän oli seksuaalisuuteen liittyvät jännitteet, sillä vastaaja koki monesti hellydenosoitukset stressaavina eivätkä rentouttavina.

Monella oli huonoja kokemuksia siitä, miten kumppani oli suhtautunut aseksuaalisuuteen tai miten yrityksistä huolimatta suhde oli lopulta päättynyt aseksuaalisuuden takia. Esimerkiksi yksi vastaaja oli kertonut kumppanilleen aseksuaalisuudesta, mutta kumppani ei ollut ottanut tätä tosissaan ja

tämä johti lopulta suhteen päättymiseen. Myös positiivisia kokemuksia kumppanin suhtautumisesta asexuaalisuuteen löytyi, vaikka myöskään nämä suhteet eivät kestäneet. Yksi kertoi, että kumppani suhtautui tämän asexuaalisuuteen hyvin, kun hän parisuhteen aikana tajusi oman seksuaalisuutensa, mutta suhde kuitenkin myös lopulta loppui asexuaalisuuden takia. Toisella vastaajalla oli samanlainen tarina, jossa pitkä suhde päättyi, kun vastaaja tajusi oman asexuaalisuutensa ja kertoi tästä kumppanilleen, sillä yrityksestä huolimatta he eivät löytäneet sopivaa ratkaisua. Kumppanin positiivinen suhtautuminen kuitenkin jätti informantin toiveikkaaksi tulevaisuuden suhteen.

Ainoastaan yksi kertoi kokemuksen, jossa hän oli suhteen aikana tajunnut olevansa asexuaali ja pitkä suhde jatkui edelleen. Vastaaja kertoi olleensa koko ajan asiasta avoin kumppanilleen ja että he ovat parhaillaan avoimessa suhteessa. Vastaaja MiesC kertoo hyvin tyypillisestä kokemuksesta, jossa ymmärrystä on löytynyt, mutta suhde on silti päättynyt:

Olen ollut kolmessa eri suhteessa kolmen eri naisen kanssa, parisuhde on ollut lähinnä tuen antamista toiselle, keskustelua sekä talouden yhteishoitoa. Romantiikka ei ole kuulunut omiin suhteisiini, seksiä on ollut satunnaisesti, noin kaksi kertaa kuukaudessa. Asexuaalisuuteni on ollut syy kaikkien näiden suhteiden loppumiseen. Vaikka tukea ja ymmärrystä on ollut, on se aina ollut ongelma suhteessa. (MiesC)

Noin neljäsosa vastaajista sanoi, että he eivät halua parisuhdetta, tai epäilivät, että sopivaa kumppania ei tule koskaan löytymään. Yleinen teema oli, että he ovat avoimia seurustelun/ihastumisen mahdollisuudelle, jos täydellinen kumppani osuu kohdalle, mutta pitivät tätä epätodennäköisenä. Esimerkkinä yksi kertoi, että ei halua perinteistä parisuhdetta, sillä hän ei halua tehdä jatkuvia kompromisseja kumppanin vuoksi. Toinen sanoi, että hän haluaa hyväksyntää sellaisena kuin on ja elää mieluummin ilman parisuhdetta kuin pettyä. Hän kertoi olevansa seksin suhteen torjuva eikä halua polyamorista suhdetta ja kokee tämän syyksi, että sopivaa kumppania on erittäin vaikea löytää. Kolmas vastaaja sanoi, että hänellä ei ole tarvetta parisuhteelle, vaan tykkää katsella ihastuksiaan kaukaa, ja neljäs sanoi pitävänsä etäisyyttä ihmisiin, koska ei halua väärinkäsityksiä. Moni vastaaja ei ollut kiinnostunut parisuhteesta ollenkaan ja muutama kertoi pitävänsä fiktiivisistä parisuhteista ja romantiikasta, mutta eivät olleet näistä kiinnostuneita oikeassa elämässä.

Osa vastaajista kertoivat kaipaavansa suhdetta tai läheisyyttä, mutta juuri kukaan ei ollut optimistinen tämän suhteen. Muutama piti polyamoriamahdollisena ratkaisuna, vaikka he aiemmin olivat suhtautuneet tähän kielteisesti. Yksi vastaaja sanoi, että mahdollinen kumppani voisi

löytyä asexuaalien joukosta, jos hänellä olisi aikaa ja energiaa etsiä kumppania. MiesB oli yksi niistä, jotka kaipasivat parisuhdetta:

Koen, että elämässäni on muuten kaikki lähes täydellistä, mutta parisuhteen puute vaivaa todella paljon. Olen hyvin pitkään halunnut ja etsinyt parisuhdetta, ja ajan myötä sen löytyminen tuntuu aina vain epätoivoisemmalta. Asexuaalisuuteni tajuaminen teki tästä tehtävästä yhä epätoivoisemman tuntuista, mikä vaikeuttaa minulle myös seksuaalisuuteni hyväksymistä. (MiesB)

5.2 Vaikuttaako asexuaalisuus pariutumiseen?

Lomakkeen toinen kysymys oli:

”Millaisia kokemuksia sinulla on kumppanin löytämisestä ja onko asexuaalisuutesi vaikuttanut tähän?”

Oletko kertonut ja miten olet kertonut mahdolliselle uudelle kumppanille asexuaalisuudestasi?”

Jälkikäteen koin, että minun olisi pitänyt muotoilla kysymys ”Millaisia kokemuksia sinulla on kumppanin löytämisestä/etsimisestä”, sillä yksi vastasi, että hänellä ei ollut tästä kokemuksia ja en tiedä tarkoittiko hän myös sitä, että ei ole koskaan halunnut tai ns. etsinyt kumppania, vai pelkästään sitä, että hän ei ole koskaan seurustellut.

Vaikka kysymykseni oli muotoiltu, ”miten olet kertonut”, useimmat kommentoivat vastauksissaan, kuinka pian he ovat kertoneet potentiaaliselle kumppanille asexuaalisuudestaan. Vastaajista 15 sanoi olevansa joko täysin avoimia asexuaalisuudestaan tai kertovansa asiasta potentiaalisen suhteen alussa. Seitsemän sanoi, että potentiaalinen kertominen veisi hetken tai he eivät olleet täysin varmoja kertoisivatko. Kaksi informanttia sanoi, että he eivät olleet asexuaalisuudestaan avoimia nykyisille kumppaneilleen. Toinen heistä ei kokenut kertomista ajankohtaisena tai tärkeänä ja toinen koki, että kertominen vaarantaisi suhteen. Seitsemän vastaajaa sanoi, että he eivät etsineet kumppania, eli kertomiselle ei ollut tarvetta tai silloin kun he olivat tapailleet jotain, he eivät itse olleet tietoisia omasta asexuaalisuudesta. Loput 11 vastaajaa joko hakivat kumppania asexuaalien parista, jolloin asexuaalisuudesta ei tarvinnut erikseen kertoa, tai eivät kommentoineet asiaa ollenkaan.

Useat kertoivat erilaisista peloistaan liittyen kumppanin etsintään, ja yleisin pelko tuntui olevan toisen negatiivinen suhtautuminen asexuaalisuuteen. Moni vastaaja sanoi, että heitä pelottaa kertoa asexuaalisuudesta, jos alloseksuaali ei hyväksyisi tai ymmärtäisi asiaa. Vastaavanlaisia pelkoja oli informanteilla riippumatta siitä, oliko heillä asiasta henkilökohtaisia kokemuksia tai ei. Heistä osa

oli joutunut selittämään potentiaaliselle kumppanille, mitä aseksuaalisuus on, tai oli kokenut, että aseksuaalisuutta ei ymmärretä.

Toinen yleinen pelko oli, että sopivaa kumppania ei koskaan löytyisi, ja moni sanoi kumppanin löytämisen olevan vaikeaa aseksuaalisuuden takia. Yleinen syy oli, että aseksuaalisuutta ei ymmärretä, ja monilla oli kokemuksia siitä, miten toisen kiinnostus lopahtaa, kun he kertovat aseksuaalisuudestaan. Muutama mainitsi kumppanin löytämisen olevan vaikeaa, sillä heidän kokemusten mukaan alloseksuaaleille seksi on välttämätöntä, tai yksi tärkeimmistä asioista parisuhteessa ja täten aseksuaalisuudesta tulee este suhteelle.

Tuntuu, että aseksuaalisuus on tehnyt kumppanin löytämisestä todella paljon vaikeampaa. Toisen aseksuaalin löytäminen on vaikeaa, koska heidän löytämisensä nettiryhmistä tai deittailuappeista on hyvin niukkaa. Alloseksuaalien deittailussa taas vaikeaa on tarpeiden sovittaminen yhteen sekä ylipäätään se, että löytää jonkun, joka seurustelisi aseksuaalin kanssa. (MiesB)

Ainoastaan yksi vastaaja sanoi selkeästi, että aseksuaalisuus ei ole vaikuttanut kumppanin löytymiseen, sillä hänen nykyinen kumppaninsa ajattelee hänen kanssaan asioista pitkälti samalla tavalla. Hän myös kommentoi, että elämässä on muita mielenkiintoisempia ja onnellisuutta lisääviä asioita kuin seksi.

Osa vastaajista mainitsi deittisovellukset kumppanin etsinnässä. Yksi sanoi kokevansa deittipalvelut haasteellisina aseksuaaleille, mutta toisella vastaajalla oli kuitenkin erilainen kokemus ja hän oli positiivisesti huomannut, että deittisovelluksissa otetaan myös aseksuaalit paremmin huomioon. Useampi vastaaja sanoi käyttävänsä deittisovelluksia ja osa sanoi, että he kertovat jo profiilissaan aseksuaalisuudesta. Muutamalla oli kokemuksia, että heidät jätettiin monesti ns. roikkumaan tai viesteihin ei enää vastattu, jos he kertoivat suoraan aseksuaalisuudesta.

Minulla on Tinder- ja OkCupid-profiilit, joita käytän silloin tällöin. Kummassakin tuon selkeästi ilmi jo profiilissani, että olen aseksuaali ja aromanttinen. En aktiivisesti etsi kumppania, mutta välillä etsin kiinnostavan oloisia ihmisiä, joiden kanssa luoda sellainen suhde, kuin juuri heidän kanssaan haluaisin (vielä tosin en ole löytänyt ketään niin kiinnostavaa, että ihmissuhdetta olisi syntynyt). Minua ghostataan aika paljon, eli lakataan vain yllättäen vastaamatta viesteihini. (MuuE)

5.3 Mitä aseksuaalit ajattelevat parisuhteista?

Lomakkeen kolmas kysymys oli; *”Mitä muita ajatuksia parisuhteet sinussa herättävät? Onko suhtautumisesi parisuhteisiin muuttunut ajan myötä?”*

Moni vastaaja sanoi pitävänsä parisuhdetta hienona ja tärkeänä asiana riippumatta siitä olivatko he itse parhaillaan suhteessa. Jotkut kertoivat suoraan kaipaavansa parisuhdetta, mutta olivat skeptisiä, että sopiva kumppani osuisi omalle kohdalle. Yksi totesi, että hän kokee parisuhteet hienona asiana, mutta on omalla kohdalla lähes luovuttanut, sillä ei koe niiden toimivan.

Todella moni oli sitä mieltä, että kumppani olisi kiva, mutta viihtyvät hyvin myös yksin. Jotkut myös kommentoivat, miten he ovat mieluummin yksin kuin liian seksuaalisessa tai toimimattomassa suhteessa. Vaikka moni vastaaja sanoi viihtyvänsä yksin, heistä osa kuitenkin pelkäsi yksinäisyyttä tai yksinäistä vanhuutta. Esimerkiksi yksi vastaajista kertoi suostuvansa seksiin kumppaninsa kanssa, sillä hän pelkäsi jäävänsä yksin, jos ei tyytyisi tähän ratkaisuun.

Vastausten joukossa oli myös niitä, jotka eivät olleet kiinnostuneita parisuhteista. Muutama sanoi, että he eivät olleet koskaan etsineet kumppania, eivätkä olleet edelleenkään kiinnostuneita. Yksi näistä kertoi, että hän ei pidä ihastumisen tunteesta ja mainitsi tähän liittyen unen, ruokahalun ja keskittymiskyvyn menettämisen. Toinen sanoi, että hän on aina pitänyt muidenkin parisuhteita vähän outoina ja puistattavina ja kolmas kertoi, että parisuhteet herättävät hänessä välillä inhotuksen tunteita. Lisäksi osa piti perinteisen parisuhteen todennäköisyyttä hyvin epätodennäköisenä, mutta haaveilivat mm. platonisesta kumppanuudesta.

Osalle vastaajista parisuhde tarkoitti myös yhdessä asumista ja he puhuivat halusta olla parisuhteessa haluna asua jonkun kanssa. Esimerkiksi yksi vastaaja kertoi, että ei ole ihastunut teini-iän jälkeen, mutta hän ei haluaisi elää yksin ja hän kaipaava rakastavaa ja välittävää parisuhdetta. Toinen sanoi, että yksin eläminen on alkanut tuntua normaalimmalta, kuin parisuhteessa eläminen ja kolmas oli sitä mieltä, että ei ehkä osaisi asua enää kenenkään toisen kanssa, koska hän on asunut melkein 20 vuotta yksin. Yksi vastaaja sanoi, että parisuhde (johon kuuluu hyvin vähän seksiä ja sopivasti läheisyyttä) olisi vastaajasta hienoa, mutta kokee että monet asiat mitä hän kaipaava parisuhteelta hän voi saada myös ystävyystestä ja mainitsee mahdollisuutena yhteisössä asumisen. Hän kuitenkin haluaa sitoutumista eikä sitä, että kämppikset vaihtuisivat koko ajan häneen verrattuna nuoremmiksi. NainenV koki sen normaaliksi, että aseksuaalit asuvat yksin:

Siinähan siis on pieni ero: aiemmin ajattelin vain yksin elämistä (ihmisenä, jota ei juurikaan kiinnosta seksi). Nyt olenkin aseksuaali, joka elää yksin, ja yksin eläminen on näissä piireissä aika tavallista. (NainenV)

Vastaten kysymykseen ”Onko suhtautumisesi parisuhteisiin muuttunut ajan myötä?”, moni sanoi, että he ovat ajan myötä oppineet, että parisuhde voi olla bonus, mutta ei välttämättömyys heidän elämässään ja he eivät enää koe parisuhdetta pakollisena asiana. Lisäksi moni koki olevansa

paremmin selvillä omista haluista ja tarpeistaan parisuhteisiin liittyen. Osa informanteista kertoi kokevansa paineita olla parisuhteessa, mutta kokivat että paineet ovat ajan myötä vähentyneet.

Ajatukseni parisuhteesta ei ole ehkä yhtä romanttinen kuin muilla. Ideaalinen suhde minulle olisi enemmänkin yhteinen sopimus pitää toisesta huolta. Minulle toisen ihmisen tuoma turva on ainut asia, jota kadehdin itse ollessani kumppania vailla. Ennen koin parisuhteen olevan jollain tapaa pakollinen. (NainenG)

Suhtautumiseni parisuhteisiin on selkeästi muuttunut sen jälkeen, kun tajusin olevani asexuaali. Haluan edelleen parisuhteen, mutta ymmärrän nyt, ettei minun ideaaliin parisuhteeseen sisälly seksiä. Tavallaan on itsevarmempi olo sen ansiosta, että tiedän nyt tarkemmin, mitä haluan, mutta toisaalta suhtaudun vähän pessimistisesti siihen, miten paljon se rajaa pois kumppaniehdokkaita. (NainenP)

6 Tutkimusanalyysi ja päätelmät

Tässä luvussa analysoin tutkimustuloksiani, sekä esittelen mitä päätelmiä näistä tuloksista voi tehdä. Sisällönanalyysin metodeja käyttäen olen jäsenellyt vastauksia eri kategorioihin ja nostanut toistuvia teemoja analyysin keskiöön.

6.1 Haluavatko asexuaalit olla parisuhteessa?

Noin 31 % tutkimukseen osallistuneista oli parhaillaan vähintään yhdessä parisuhteessa ja tämä prosentuaalinen luku on paljon korkeampi verrattuna esimerkiksi *The 2019 asexual community survey summary reportin* osallistujiin, joista hieman vajaa 24 % oli suhteessa (Weis et al. 2021, 42). Vastaajista noin kolme neljäsosaa sanoi kaipaavansa suhdetta tai olevansa parhaillaan suhteessa, mikä on lähellä Ace community surveyn tuloksia, jossa noin 74 % halusi kokea tulevaisuudessa pitkäaikaisen suhteen (Weis et al. 2021, 46). Loput informantit joko eivät halunneet parisuhdetta, tai pitivät tätä omalla kohdallaan hyvin epätodennäköisenä. Osa heistä oli kuitenkin avoin suhteen ja ihastumisen mahdollisuudelle varsinkin, jos täydellinen kumppani osuisi kohdalle. Iso osa heistä kertoi mieluummin olevansa yksin kuin toimiattomassa suhteessa ja koki, että suhde ei ole välttämättömyys vaan mahdollisesti kiva lisä.

Ja nytkin, en halua lähteä huutelemaan kellekkään etten halua parisuhdetta, sen takia etten halua kuulla kun tätä väheksytään ja sanotaan että odotapas vaan mieli muuttuu kyllä. Ja voihan se ajan myötä muuttua, mutta se ei tarkoita että tämän hetkisillä kokemuksillani ole mitään väliä. (MuuA)

Tästä voi päätellä, että vaikka seksuaalinen suuntautuminen monesti vaikuttaa siihen miltä suhde näyttää ja mitä osapuolet suhteelta haluavat, ei suuntautuminen välttämättä liity siihen, haluaako joku olla parisuhteessa vai ei. On siis väärin olettaa, että asexuaalit tai aromattiset automaattisesti eivät olisi kiinnostuneita parisuhteista. Vaikka vastaajien joukossa oli myös niitä, jotka eivät pitäneet oikean elämän suhteita mitenkään erityisinä ja eivät olleet itse näistä ollenkaan kiinnostuneita, ei kiinnostuksen puute välttämättä liittynyt asexuaalisuuteen tai aromattisuuteen.

Aineiston perusteella voidaan tulkita, että asexuaalit haluavat olla parisuhteessa lukuisista eri syistä. Mainittuja syitä olivat mm. läheisyys, yhteinen huolenpito ja halu asua jonkun kanssa. Ainoastaan muutama vastaaja mainitsi syyksi haluta suhdetta rakkauden. Se että niin harva puhui rakkaudesta ei kuitenkaan tarkoita, etteikö vastaajille rakkaus olisi ollut yksi syy haluta suhdetta, vaan on hyvin todennäköistä, että rakkautta on pidetty automaattisen suhteeseen kuuluvana asiana. Toinen syy voi olla kulttuurillinen ja kielellinen tekijä, sillä suomalaisessa kulttuurissa ja suomen kielessä puhutaan vähän rakkaudesta verraten esimerkiksi englannin kieleen.

Ajatus pitkästä parisuhteesta tai avioliitosta, jonka osapuolet asuvat erillään pidetään edelleen hyvin vieraana. Monille seurustelu ja avioliitto tarkoittavat nimenomaan yhdessä asumista ja jos pitkään seurustellut tai aviossa oleva pari asuu erillään, aiheuttaa se helposti hämmennystä. Myös tämän aineiston vastauksista voi päätellä, että monet ajattelevat parisuhteen tarkoittavan, ainakin heidän kohdallaan, yhdessä asumista ja arjen jakamista.

Yksin jäämisen pelko oli myös yksi syy, miksi suhdetta haluttiin ja tähän liittyi vahvasti oletus siitä, että vanhuuden turvaa pystyi saamaan ainoastaan puolisoilta. Pääsääntöisesti vastaajat kokivat, että he tulevat jäämään yksin, jos ja kun heidän ystävänsä pariutuvat tai perustavat perheen. Tämä tarkoitti, että ystävilta saatuun tukeen, turvaan ja kumppanuuteen ei voinut luottaa pitkällä tähtäimellä. Voidaan siis päätellä, että aseksuaalit voivat haluta tai olla haluamatta parisuhdetta samalla tavalla, kuin alloseksuaalit. Kuitenkin erona aseksuaalit todennäköisemmin kyseenalaistavat alloseksuaaleja enemmän parisuhteiden perinteisiä malleja, sekä sitä, mitä parisuhteilta halutaan ja ei haluta.

6.2 Polyamoria, sekä seurustelu toisen aseksuaalin kanssa

Aineistossani useampi vastaaja kertoi olevansa polyamorisisessa tai avoimessa suhteessa. Vastaajat MuuE ja MuuH kertoivat kokemuksistaan avoimessa ja polyamoristisessa suhteessa:

Nykyään meillä on avoin suhde emmekä harrasta keskenämme seksiä kuin hyvin harvoin. Se tuntuu molemmista helpottavalta, kun voimme vain olla rennosti toistemme seurassa eikä kummallakaan ole pelkoa, että tekisi toisen olon epämukavaksi. Suhteemme on silti hyvin tiivis kumppanuussuhde, jossa jaamme arjen ja talouden. Halaillemme paljon, mutta minulla on erityisherkkyyteni takia muutenkin paljon rajoja fyysiselle koskettamiselle. Vaikka meillä on avoin suhde, minä en etsi muita kumppaneita, eikä kumppaninikaan ole yleensä kovin aktiivinen sen suhteen. (MuuE)

Olin aiemmin tyytyväinen monogamisessa suhteessa, mutta nykyään koen polyamorian luontevammaksi. (MuuH)

Muutama vastaaja sanoi harkitsevansa polyamoriaa ja jotkut kommentoivat, että polyamoria ei ole heitä varten. Osa vastaajista kuitenkin koki paineita olla polyamorisisessa tai avoimessa suhteessa, varsinkin jos he seurustelevat alloseksuaalin kanssa. Yksi informanteista kertoi miettineensä mahdollisuutena antaa kumppanilleen luvan käydä vieraisissa ratkaisuna sille, että hänen ei enää tarvitsisi harrastaa suhteessa seksiä. Vastaaja ei pitänyt tätä hyvänä ratkaisuna, mutta koki, että hänen pitää tyytyä tähän suhteeseen tai vaihtoehtoisesti jäädä yksin. NainenS ja NainenG eivät kokeneet polyamoriaa heille sopivana:

Kyse ei ole siitä, ettenkö haluaisi parisuhdetta, mutta suhtaudun seksiin kielteisesti. En ole yksinkertaisesti tavannut ihmistä, jolle tämä olisi ollut täysin OK. En myöskään ole OK polyamorisen suhteen kanssa, joten kumppanini tulisi itsekkin olla joko aseksuaali tai ihminen, joka voi elää parisuhteessa ilman seksiä tuntematta oloaan rajoitetuksi tai kokematta, että hän joutuu antamaan pois osan itsestään. (NainenS)

Tiedän seksin olevan joillekin tärkeää ja siksi en toivo kumppanini pidättäytyvän siitä puolestani. Silti en koe esimerkiksi polyamorian olevan minulla toimiva suhdemuoto. Olen kuitenkin alkanut ajattelemaan sen mahdollisuutta viime aikoina enemmän ja enemmän. (NainenG)

Osa vastaajista seurusteli parhaillaan toisen aseksuaalin kanssa tai kommentoi, miten kumppani voisi mahdollisesti löytyä aseksuaalien omilta sivustoilta. Kuitenkin joillekin sopivan kumppanin löytäminen toisesta aseksuaalista tuntui epätodennäköiseltä, sillä he kokivat, että aseksuaaleja on niin vähän, että pienestä ryhmästä on todella vaikea löytää kumppania. Lisäksi se, että suhteen osapuolet ovat aseksuaaleja ei välttämättä taannut sitä, että erimielisyyksiä seksistä ja läheisyydestä ei olisi koskaan ollut.

Tästä voidaan päätellä, että sama seksuaalinen suuntautuminen ei ole tae siitä, että molemmat haluaisivat aina yhtä paljon seksiä ja läheisyyttä. Kaikki alloseksuaalit eivät ole samanlaisia ja aseksuaalien tarpeet ovat myös todella vaihtelevia eli myös suhteessa, jossa molemmat ovat aseksuaaleja, voi toinen haluta enemmän läheisyyttä tai seksiä kuin toinen. Kuitenkin suurin osa vastaajista oli onnellisia suhteissa, jossa halut ja mieltymykset menivät kumppanin kanssa yksiin. Selvästi yhteen sopivat halut, mieltymykset ja tarpeet olivat vähintään yhtä merkittäviä, jollei merkittävämpiä vaikuttajia suhteen onnellisuuteen, kuin kumppanin seksuaalinen suuntautuminen. MuuJ seurusteli parhaillaan toisen aseksuaalin kanssa ja hän koki, että tässä suhteessa hänen suuntautumisenensa otettiin hyvin huomioon;

Nykyinen parisuhteeni on kuin unesta: kumppanini ottaa minut huomioon kaikilla elämän osa-alueilla samalla antaen minulle tarvittaessa tilaa. (MuuJ)

6.3 Aseksuaalisuudesta kertominen

Kysyin informanteilta, ovatko he kertoneet potentiaaliselle kumppanille aseksuaalisuudestaan. Vastaajien keskuudessa ei ollut konsensusta, kuinka pian aseksuaalisuudesta kuuluisi kumppanille kertoa. Jotkut kokivat asiasta heti kertomisen välttämättömänä ja itselleen todella tärkeänä asiana, mutta jotkut taas kokivat aseksuaalisuuden hyvin henkilökohtaisena asiana, josta eivät halunneet ainakaan heti, jos ollenkaan puhua.

Vastaajista melkein puolet eivät joko kommentoineet asiaa, tai sanoivat että asia ei ole heille ajankohtaista, eli he eivät etsineet kumppania, jolle asiasta olisi tarvinnut kertoa. Suurin osa

vastaajista, joille asia oli ajankohtainen, sanoivat olevansa avoimia aseksuaalisuudestaan tai kertovansa asiasta potentiaalisen suhteen alussa. Useimmat heistä, jotka epäröivät kertomista pelkäsivät negatiivisia reaktioita ja hylätyksi tulemista. Esimerkiksi NainenO ja MuuB kokivat tärkeäksi kertoa asiasta heti, mutta toisia, kuten NainenF, asiasta heti kertominen hieman epäilytti:

Olen kertonut suoraan oman aseksuaalisuuteni melko aikaisessa vaiheessa, sopivan tilanteen tullen. En ole itse valmis suhteeseen, jossa toinen osapuoli tahtoo seksiä. Koen että olisi harhaanjohtavaa ja epäreilua, jos antaisin kumppanin ns. elää toivossa tai tietämättömyydessä, sillä seksi on suurelle osalle ihmisistä todella tärkeä osa parisuhdetta. (NainenO)

Tajusin myöhemmin parikymppisenä että olen aseksuaali, ja etsin itselleni avoimesti aseksuaalia kumppania. [...] En voisi kuvitella kumppanuutta ilman, että olisin avoin aseksuaalisuudesta. (MuuB)

Toisaalta totuuden iskeminen tiskiinkin heti tuntuisi reilulta, toisaalta miksi minun pitäisi paljastaa jotain niin henkilökohtaista itsestäni (varsinkin, kun en itse pidä ace-identiteettiäni maailmaa mullistavana tietona). (NainenF)

Osa vastaajista koki aseksuaalisuutensa hyvin merkittävänä ja osa ei juurikaan tärkeänä asiana, mutta siitä toiselle kertomista pidettiin henkilökohtaisena. Esimerkiksi joillekin vastaajille, potentiaaliselle kumppanille kertoaminen oli ehdottoman tärkeää, koska heille aseksuaalisuus oli niin merkittävä osa heitä itseään, mutta toiset taas kokivat, että asiasta ei tarvitse kertoa, koska tieto ei ole niin merkittävä.

Aineistossani moni kommentoi miten he kokivat seksin olevan alloseksuaaleille parisuhteen tärkein tai yksi tärkeimmistä tekijöistä. Monien suhteet olivat päättyneet (ainakin osittain) vähäisen seksin takia ja potentiaalisten kumppaneiden kiinnostus oli lopahtanut, jos he olivat kertoneet aseksuaalisuudestaan.

Jos mulla on ollut säätöä/kiinnostusta puolin ja toisin jonkun henkilön kanssa, se on yleensä kaatunut siihen kun oon kertonut aseksuaalisuudestani. (MuuI)

Vastauksista voidaan päätellä, että suurin osa informanteista kokee aseksuaalisuuden tärkeänä mutta arkaluontoisena tietona. Monilla oli henkilökohtaisia negatiivisia kokemuksia siitä, miten aseksuaalisuus on ollut ainakin osittain syynä suhteen loppumiselle sekä esteenä uuden suhteen löytymiselle. Lisäksi löytyi kokemuksia siitä, miten luultavammin alloseksuaali kuulija ei ollut tiennyt mitä aseksuaalisuus tarkoittaa tai oli suhtautunut epäilevästi tai muuten negatiivisesti, kun informantti oli asiasta kertonut. Tämä tarkoittaa, että kynnys kertoa aseksuaalisuudesta voi olla hyvinkin korkea, sillä monilla on aikaisempia negatiivisia kokemuksia asiasta tai he ovat ainakin tietoisia mahdollisista negatiivisista reaktioista.

Myös rikkinäisyyden tunteesta puhuttiin, ja yksi vastaaja sanoi, ettei aikoinaan peruskoulussa eikä lukiossa puhuttu aseksuaalisuudesta, joten hän pitkään ajatteli itseään viallisena. Toinen vastaaja kertoi, että hän koki pitkään olevansa rikki ja olisi aikoinaan kaivannut lisää tietoa, ymmärrystä ja vertaistukea. Tästä kertoo, miten tärkeää seksuaalisuuteen liittyvä tiedon saanti etenkin nuoruudessa on, sillä todella monella vastaajalla oli kokemuksia siitä, miten he vasta aikuisiällä kuuluivat ensimmäisen kerran aseksuaalisuudesta tai ymmärsivät asian vasta ensimmäisten parisuhteidensa aikana.

Muutama vastaaja pohti, onko heillä ns. oikeutta osoittaa kiinnostusta toista kohtaan, sillä he eivät halunneet johtaa heitä harhaan tai antaa väärää mielikuvaa. Yksi sanoi, että hän ei ollut kertonut kumppanilleen, ettei ollut kiinnostunut seksistä, koska pelkäsi loukkaavansa toisen tunteita, tai että häntä pidettäisiin outona.

Isolla osalla vastaajista oli kokemuksia ja pelkoja siitä, miten kumppani tai potentiaalinen kumppani suhtautuu negatiivisesti, kun heille kerrotaan aseksuaalisuudesta. Hyvin yleistä oli, että potentiaalisen seurustelukumppanin kiinnostus oli lopahtanut tai parisuhde oli päättynyt sen jälkeen, kun he olivat kertoneet asiasta kumppanille. Yhdellä vastaajalla oli myös kokemuksia siitä, miten aseksuaalisuus haluttiin parantaa hänestä pois. Joskus vastaajat joutuivat selittämään, mitä aseksuaalisuus tarkoittaa ja osalla oli kokemuksia siitä, miten heidän seksuaalisuuttaan ei otettu tosissaan, vaan sen olemassaolo kyseenalaistettiin.

Moni vastaaja sanoi, että aseksuaalisuus on haittana tai esteenä parisuhteen muodostumiselle erityisesti alloseksuaalin kanssa. Kenties juuri näiden negatiivisten kokemusten takia monet aseksuaalit pohtivat tarkkaan koska, miten ja kenelle he kertovat seksuaalisesta suuntautumisestaan. Monia pelottavat negatiiviset reaktiot, ja aineiston perusteella voi päätellä, että nämä pelot ovat perusteltuja. Koska monilla ei ole tietoa aseksuaalisuudesta tai tieto on hyvin vajavaista, kumppanin tai mahdollisen kumppanin suhtautumista pelätään, varsinkin jos aiemmat kokemukset ovat olleet negatiivisia.

Vastaajat olivat pääsääntöisesti skeptisiä, että heille sopivaa kumppania koskaan löytyisi. Ne, jotka eivät etsineet suhdetta, pitivät heille sopivan kumppanin löytämistä hyvin epätodennäköisenä. Iso osa vastaajista, jotka aktiivisesti etsivät tai halusivat parisuhdetta, olivat myös pessimistisiä kumppanin löytämisen suhteen. Lisäksi osa suhteessa olevista koki, että heille sopivaa kumppania ei löytyisi ja että heidän täytyisi tyytyä nykyiseen kumppaniin tai olla yksin. Toki vastaajien joukossa oli myös henkilöitä, jotka eivät olleet kiinnostuneita parisuhteista lainkaan tai olivat

tyytyväisiä nykyisissä suhteissaan, mutta valtaosa piti sopivan kumppanin löytämistä hyvin epätodennäköisenä pitkälti aseksuaalisuuden takia.

Monella vastaajalla oli kokemuksia siitä, että seksiin liittyvät ongelmat ovat ainakin osasyynä aikaisemman parisuhteen päättymiselle, sekä moni koki aseksuaalisuuden esteenä uuden kumppanin löytämisessä. Tästä voi päätellä, että moni aseksuaali haluaisi parisuhteen, mutta kokee seurustelun erityisesti alloseksuaalien kanssa haastavana tai mahdottomana. Moni aseksuaali kokee vaikeana löytää kumppania, jonka kanssa seksuaaliset ja muut mieltymykset menisivät yksiin tai tarpeeksi lähelle heidän omien tarpeidensa ja halujensa kanssa.

6.4 Kompromissit ja uhraukset

Parisuhdetta tunnutaan pitävän jonkinlaisena poikkeuksena muusta maailmasta, omana omalakisena tilanaan, jossa on joskus annettava periksi tai poikettava periaatteista yhteisen hyvän vuoksi. Kaikki eivät kuitenkaan joudu tinkimään tavoitteistaan vaan ovat onnistuneet saavuttamaan kumpaakin tyydyttävän tilanteen. Parisuhde on siis potentiaalisesti myös tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen maailman pienoismalli. (Hatakka 2011, 255.)

Oli tyypillistä, että ensimmäisten parisuhdekokemusten aikana vastaajat eivät olleet tietoisia omasta aseksuaalisuudestaan. Yleensä näissä suhteissa harrastettiin seksiä, koska oletettiin sen kuuluvan suhteeseen, tai kumppania haluttiin miellyttää. Haluttomuudesta ei monesti haluttu puhua, sillä kumppanin tunteita ei haluttu loukata, tai omaa haluttomuutta pidettiin liian outona asiana, että siitä olisi voinut kertoa.

En koskaan kertonut kumppaneilleni, etten ollut kiinnostunut seksistä, koska luulin sen olevan liian outoa. Suhteet päättyivät yleensä siten, että ghouston toisen osapuolen. Häpesin kertoa, etten kokenut toiseen ihmiseen mitään vetovoimaa, vaikka tämä oli kuinka mukava. Pelkäsin loukkaavani hänen tunteitaan enemmän, jos olisin ollut rehellinen. (NainenL)

Vastaajat jakautuivat sen perusteella, olivatko he halukkaita harrastamaan seksiä suhteessa vai eivät. Vaikka en tästä asiasta suoraan kysynyt, moni toi sen oma-aloitteisesti esille ja osa kertoi haluavansa suhteessa ns. sopivan määrän seksiä ja toiset eivät halunneet seksiä ollenkaan. Monet viittasivat seksuaalissävytteiseen toimintaan tai seksiin uhrauksena tai kompromissina, jota he olivat tai eivät olleet halukkaita suhteessa tekemään.

Ne, jotka eivät olleet valmiita näihin kompromisseihin/uhrauksiin tai sanoivat suoraan suhtautuvansa seksiin kielteisesti, kokivat että tämä on yksi merkittävimmistä syistä sille, miksi heille sopivaa kumppania on vaikea löytää. Useampi suhteessa oleva kertoi harrastavansa suhteessa seksiä kumppania miellyttääkseen tai ylläpitääkseen suhdetta. Esimerkiksi yksi vastaajista kertoi,

että hänelle seksuaaliterapeutti oli ehdottanut kompromissiratkaisuna, että he harrastaisivat seksiä kerran viikossa. Ilmeisesti vastaaja olisi halunnut seksiä harvemmin ja kumppani useammin ja kompromissina sovittiin kerran viikossa.

Myös Katriina Kopenen tutkimukseen osallistuneet aseksuaalit puhuivat mahdollisista kompromisseista ja uhrauksista seksin suhteen. Myös Kopenen tutkimuksessa informantit kertoivat harrastaneensa seksiä joko aiemmissä tai nykyisissä suhteissa kumppania miellyttääkseen tai ylläpitääkseen suhdetta. Informantit jakautuvat niihin, jotka ovat valmiita harrastamaan seksiä kumppania miellyttääkseen ja niihin, jotka eivät ole. Jos seksin suhteen oltiin myöntyväisiä, koettiin mahdollisuus luoda parisuhde alloseksuaalin kanssa korkeammaksi ja ne, jotka eivät halunneet seksiä edes kumppania miellyttääkseen kokivat parisuhteen epätodennäköiseksi tai mahdottomaksi. (Koponen 2017, 42, 62.) Eli tutkimustulokseni ovat johdonmukaisia Kopenen tulosten kanssa.

Vastaavissa uhraus/kompromissi ratkaisuisissa pohdituttaa, onko seksi kuinka mielekästä, jos osallisilla on tieto, että kaikki osallistuvat eivät ole halukkaita, tai suostuvat seksiin vain toista miellyttääkseen. Tästä olisi mielenkiintoista saada lisää tutkimusta, eli kuinka paljon kumppanin/kumppaneiden halukkuus vaikuttaa omaan haluun harrastaa seksiä, ja kuinka iso osa vastaajista kokee kumppanin halukkuuden ehdottoman tärkeänä, ei tärkeänä, tai tärkeänä siltä osin, että kumppani antaa suostumuksen. Ace community surveyn mukaan seksiä harrastaneista aseksuaaleista 69.1 % mainitsi seksin harrastamisen syyksi halun miellyttää kumppaniaan (Weis et al. 2021, 64). Eli ainakaan aseksuaalien joukossa ei ole tavatonta harrastaa seksiä kumppania miellyttääkseen.

Aineistossani useampi vastaaja kertoi joko omista kokemuksistaan tai kommentoi teoreettisella tasolla seksin harrastamisesta kumppanin kanssa. Yksi sanoi olevansa demiseksuaali, joten hänelle seksin harrastaminen kumppanin kanssa ei ollut ongelma, mutta melkein kaikki muut (jotka asiasta mainitsivat) halusivat suhteessa vähän tai ei lainkaan seksiä. Monet vastaajat, jotka olivat seurustelleet, kertoivat harrastaneensa seksiä joko aiemmissä tai nykyisissä suhteissa kumppania miellyttääkseen tai ylläpitääkseen suhdetta. Vastaajat NainenX ja NainenY molemmat puhuvat seksistä uhrauksena, joka auttaa ylläpitämään parisuhdetta.

Olen suhteessa ja ollut koko elämäni heterosuhteessa, eikä kumppani tiedä aseksuaalisuudestani [...] Joutuu tekemään uhrauksia antamalla seksiä, jotta saisi pidettyä parisuhteen. (NainenX)

Teen selväksi heti alussa, että en pidä seksistä ja en halua hirmuisia maratoneja. Olen toki nöyrytnyt usein siihen, että olen käytettävissä ja toivonut halun toiselta laantuvan.

Kun kaipaisi arkeen jakajaa mutta uhraukset ovat usein liian suuret siihen että sen saisi.
(NainenY)

Jotkut taas olivat sitä mieltä, että he eivät ole halukkaita minkäänlaisiin kompromisseihin seksin suhteen ja yksi vastaaja sanoi, että mitä enemmän hänelle tulee ikää, niin sitä vähemmän hän on valmis tekemään suhteessa kompromisseja.

Nyttemmin tuntuu, etten halua elämäni ketään, jonka vuoksi täytyisi tehdä jatkuvasti kompromisseja. Olisi liikaa vaadittu, että mahdollinen kumppani joutuisi tanssimaan täysin minun pillini tahtiin. (NainenF)

Olen huomannut, että myös etenkin naispuoliset aseksuaalit myös voivat ihan hyvin päätyä naimisiin ja hankkia lapsia, ja myöntyä seksiin vaikkei se heitä kiinnosta, koska noudattavat tätä käsikirjoitusta kun se sopii 'riittävältä' osin, ja sitten eroavat kun heidän ymmärrettävästi seksuaalista halua enemmän kokeva puoliso on epäyhteensopivassa suhteessa ja tämän tarpeet jäävät tyydyttämättä. (MuuB)

6.5 Normatiivisuus ja fiktiiviset suhteet

Kappaleessa 4.3 puhuin ja parisuhdenormatiivisuudesta eli siitä, miten kaikkien oletetaan haluavan parisuhdetta. Katriina Koponen kertoo, miten hänen pro gradu -tutkimuksessaan monet informantit kohtasivat päinvastaisesti ennakkoluuloja, että aseksuaalit ja aromanttiset eivät halua parisuhteita (Koponen 2017, 40, 60). Tämä kertoo siitä, miten vahvasti seksin oletetaan kuuluvan parisuhteeseen, eli jos ei halua seksiä, ei myöskään halua suhdetta. Aineistostani näkee, että monet aseksuaalit haluavat parisuhteen tai ovat vähintään potentiaalisesti kiinnostuneita parisuhteista, vaikka pitäisivät tätä omalla kohdallaan epätodennäköisenä tai melkein mahdottomana. Aineistoni avulla voi päätellä, että riippumatta seksuaalisesta tai romanttisesta suuntautumisesta ihmiset voivat haluta tai olla haluamatta parisuhteita.

Informantit kritisoivat yhteiskunnan oletuksia siitä, että seksi kuuluu aina parisuhteeseen, sekä tapaa miten parisuhteet nostetaan muiden suhteiden yläpuolelle. Todella paljon kritiikkiä sai kuitenkin media. Mediaa kritisoitiin erityisesti siitä, miten parisuhteita ja seksiä pidettiin ihmiselle välttämättöminä asioina, sekä miten vahvasti seksuaalisuus oli läsnä kaikessa.

Tv-sarjojen ja leffamaailman amatonorvatiivisuus, heteronormatiivisuus, toksiset parisuhteet ja seksiä-tarvitsee-eläkkeeseen-asetus tuntuvat _niin oudoilta_. (NainenF)

Pidän todella ongelmallisena ja ärsyttävänä aseksuaalien infantilisoitua tai medikalisoitua, mutta myös kaikkialta tursuavaa seksuaalisuutta. En ole seksivastainen, mutta etenkin miesten seksin tarve värittää naisten ja naisoletettujen asemaa todella paljon ympäri maailmaa, myös Suomessa, ja minua on toisinaan ahdistanut mm. se, miten vaikea on ystävystyä miesten kanssa kun he ehkä ovat olettaneet että olen kiinnostunut heistä seksuaalisesti, tai miten minua kohdellaan seksuaalisena kohteena kun en ole sellainen. (MuuB)

Mariia Koistinen kertoo, miten länsimaissa parisuhteet linkittyvät vahvasti käsitykseen romanttisesta rakkaudesta, sekä avioliittoinstituutioon. Monille toimiva parisuhde, joka perustuu romanttiseen rakkauteen, on työn ja terveyden ohella onnellisen elämän keskeinen tekijä. Koistinen puhuu parisuhdenormatiivisuus tutkimuksessaan myös parisuhdeteollisuudesta, eli siitä miten parisuhteita tuotetaan ja kulutetaan mm. pariterapian, parisuhdeoppaiden, parisuhdesivustojen, taiteen ja tv-sarjojen kautta. (Koistinen 2018, 5–7.)

Katriina Koposen tutkimuksessa aseksuaalit myös kritisoivat paljon sitä, miten seksi ja seksuaalisuus näkyvät kaikkialla:

Kirjoittajat arvostelivat usein sekä yhteiskuntaa että mediaa seksuaalisuuden korostamisesta ja seksin kuvaamisesta yhtenä ihmiskokemuksen tärkeimmistä osista. Kirjoituksissa seksin sanottiin olevan ”läsnä kaikkialla” ja ”pyörittävän yhteiskuntaa” ja yhteiskunta suorastaan ”tyrkyttää seksuaalisuutta”. Median koettiin kuvaavan seksiä jopa ”elämän keskipisteenä ja päätavoitteena” (Koponen 2017, 46–47)

Aineistossani muutama vastaaja kirjoitti heidän suhteestaan fiktiivisiin parisuhteisiin ja romantiikkaan. En tutkimuskysymyksissäni viitannut tähän aihepiiriin mitenkään, joten aiheen merkittävyydestä kertoo se, että useampi vastaaja on tämän omatoimisesti nostanut esille. NainenK kirjoitti, miten hän rakastaa fiktiivisiä parisuhdeidyllejä ja romanttista fiktiota, mutta oikeat parisuhteet eivät häntä kiinnosta. NainenB sanoi, että hän ei itse erityisemmin halua romanttista suhdetta, mutta elokuvissa ja kirjoissa ne näyttävät hänestä kauniilta.

Mediassa rakastan parisuhteita, mutta oikeassa elämässä ne ovat hiukan meh, niissä ei ole mitään erityistä. (NainenE)

Useampi vastaaja kertoi, että he ovat avoimia rakastumiselle ja parisuhteelle, jos täydellinen kumppani löytyisi ja tämän voi mielestäni myös liittää ajatukseen fiktiivisestä romantiikasta. Mari Hatakka tutki suomalaisten heterosuhteiden mallia ja hänen kuvauksensa myyttisestä sielunkumppanista on mielestäni verrattavissa fiktiivisiin parisuhdeidylleihin ja haaveeseen täydellisestä kumppanista:

Ajatus yhdestä ainoasta oikeasta ihmisestä palautuu maailman kertomusperinteen myyttiseen kuvastoon, ajatukseen kahdesta alkuaikana väkivaltaisesti jaetusta, mutta ikuisesti yhteen kaipaavasta puolikkaasta. Sielunkumppani, kaksoisliekki tai puolisko ovat taajaan tarjoutuva idea yhden ainoan oikean ihmisen olemassaolosta. Tätä myyttistä kertomusta tuotetaan erityisesti romanttisen diskurssin kuvastossa, vaikkapa kertojan mainitsemisissa rakkauslukemistoissa. (Hatakka 2011, 137.)

6.6 Queerplatoniset suhteet

Osa vastaajista kertoi kokevansa paineita seurustelusta, ja yksi sanoi suoraan pelkäävänsä vanhalla iällä yksinäisyyttä, koska ei ole luonut omaa perhettä. Toinen kertoi viihtyvän ikisinkkuna, mutta pelkäävänsä yksinäisyyttä, sillä hän sanoi jäävänsä väistämättä toissijaiseksi, kun hyvät ystävät löytävät kumppanin, ja tämän seurauksena hän on pohtinut queerplatonista suhdetta. Kolmas vastaaja sanoi kokeneensa nuorempana, että parisuhde on asia, mikä hänen tulee saavuttaa ollakseen kunnan ihminen, mutta nykyään hän ei koe tästä paineita.

Mariia Koistisen parisuhdetutkimuksessa tuli esille paljon samanlaisia pelkoja oma tutkimukseni kanssa siitä, miten kumppani on luotettavampi turvan lähde kuin ystävä. Eräs Koistisen tutkimuksen haastateltava kommentoi, parisuhteen ja ystävyysuhteen eroa, ja tutkittavan mielestä parisuhteessa kumppani on ensisijainen, kun taas ystävyysuhteessa on mahdollista, että ystävä on kiireinen. Koistisen haastateltavat puhuvat myös siitä, miten parisuhteen avulla he pyrkisivät turvaamaan vanhuutensa. (Koistinen 2018, 55.)

Nykyään läheisyyttä ja turvaa haetaan myös muualta kuin ydinperheestä. Puhuin kappaleessa 4.4 queerplatonisista suhteista eli läheisistä ihmissuhteista, joissa suunnitellaan yhteistä tulevaisuutta, vaikka suhteet eivät välttämättä ole seksuaalisia tai romanttisia. Tarve näille suhteille on turvallisuuden tunteen ja yhteisen lupauksen lisäksi tarve selittää muille suhteen merkittävyyttä. Koska monet vähättelevät ystävyysuhteiden merkitystä ja ystävyydestä puhutaankin monesti, että he ovat ”vain” ystäviä, on queerplatoninen suhde tapa antaa myös muiden ymmärtää suhteen merkittävyyttä.

Joskus olen kyllä pohtinut, jos yrittäisin löytää itselleni kumppanin queerplatoniseen suhteeseen, mutta ainakaan vielä se ei ole tuntunut tärkeältä. (NainenL)

Yksi vastaaja kertoi pelkäävänsä, että hänen paras ystävänsä löytäisi romanttisen kumppanin. Taustalla on luultavammin pelko siitä, että ystävyysuhde jäisi toissijaiseksi, jos ystävä alkaisi seurustella. Vastaaja sanoi, että hän kokee heidän olevan kenties (queer)platonisessa suhteessa ja suunnittelevansa elämäänsä ainakin osittain yhdessä. On huomionarvoista, että vastaaja selvästi pelkää kilpailua romanttisen kumppanin taholta, mutta ei mainitse vastaavanlaista pelkoa sen suhteen, että kaveri löytäisi uuden parhaan ystävänsä. Ehkä tässä on myös taustalla se, että ystävänsä olisi sosiaalisesti hyväksyttävämpää ns. hylätä tai jättää paras kaveri romanttisen kumppanin kuin toisen ystäväsuhteen takia. Tähän kuuluu oletus, että romanttinen/seksuaalinen kumppani ja parisuhde kuuluu laittaa muiden suhteiden, tai ainakin ystävyysuhteiden edelle.

Muutama vastaaja sanoi, että he ovat korvanneet romanttiset parisuhteet muilla läheisillä ihmissuhteilla. Useampi kommentoi, että heitä turhautti, miten parisuhteet nostetaan muiden suhteiden yläpuolelle ja ns. surkutellaan, jos ei ole parisuhteessa.

En oikein ymmärrä parisuhteita. Osittain se liittyy aseksuaalisuuteeni ja aromanttisuuteeni, ja osin ihan vain periaatteisiini. Harjoitamme kumppanini kanssa ihmissuhdeanarkiaa emmekä luokittele ihmissuhteitamme ihan perinteisellä tavalla. Kaikki suhteet ovat meille samanarvoisia sekä osapuoltensa vapaasti muokattavissa. En ymmärrä, miksi niin moni haluaa mennä olettamusten ja perinteiden mukaan, joissa parisuhteeseen kuuluvat tietyt asiat ja vähempiarvoisiin ystävyysuhteisiin toiset. Ihmisiä valitaan elämään suhdemuoto edellä, eli etsitään suhteeseen sopiva ihminen. Minusta on paljon luontevampaa luoda räätälöityjä ihmissuhteita kivojen ihmisten kanssa. (MuuE)

On harmillista, että ystäviin sitoutuminen on kulttuurissamme niin käsittämätön ajatus. Tarkoitin siis sitä, että ihmiset näkisivät vaivaa, että voisivat esimerkiksi asua lähekkäin tai samalla paikkakunnalla tai että yhteistä aikaa löytyisi mahdollisesta puoliosasta tai perheestä huolimatta. (NainenN)

Monet kokevat, että parisuhteet ja romanttiset suhteet eroavat muista suhteista jollain tapaa, mutta heistä voi olla vaikeaa selittää miksi ja miten. Useampi vastaaja pohti parisuhteiden eroa muihin ihmissuhteisiin ja joidenkin mielestä eroa parisuhteen ja läheisen ystävyysuhteen välillä ei juurikaan ollut.

Itse en vain ymmärrä, miten parisuhde eroaa syvästä ystävydestä, tai miksi sen tarvitsisikaan erota syvästä ystävydestä. Parisuhde on omasta mielestäni vain hienompi nimi ystävyydelle, joka sisältää enemmän sopimuksia. (NainenE)

Itse näen parisuhteen hyvänä ystävytenä, jossa on jotain vähän enemmän. Siihen voi liittyä seksiä ajoittain, säännöllisesti tai ei koskaan. (MiesA)

Yksi vastaaja sanoi elävänsä pitkässä avioliitossa, mutta koki, että hän ei ymmärrä parisuhteita ja sitä, miten yhden ihmisen pitäisi täyttää niin iso osa toisen elämästä. Hän ei myöskään ymmärrä miksi kaikki seksuaalinen kuuluu yksinoikeudella kumppanille (hän ei käsittä yksinoikeutta periaatteen tasolla, ei siksi, että haaveilisi seksistä muiden kanssa).

Vastaajien joukossa oli myös niitä, jotka kertoivat korvanneensa romanttisseksuaaliset suhteet läheisillä kaverisuhteilla, tai kokivat, että heillä on todella paljon läheisiä ystäviä, eikä kaipaa mitään ”enempää”. Osa taas kaipasi parisuhdetta, mutta samalla kokivat, että he saavat sosiaaliset tarpeensa tyydytetyksi muilla ihmissuhteilla, kuten perheellä, ystävillä ja sisarusten lapsilla.

7 Lopuksi

Olen tässä tutkimuksessa tarkastellut aseksuaalien kokemuksia suhteessa parisuhteisiin. Tuotin aineiston tätä tutkimusta varten internet kyselyn avulla, johon vastasi 42 henkilöä. Tutkimukseni tarkoitus oli tarkastella informanttien tarinoita ja kokemuskerrontaa suhteessa parisuhteisiin ja selvittää vaikuttaako aseksuaalinen suuntautuminen tähän. Tutkimuskysymykseni oli ”millaisia kokemuksia ja ajatuksia aseksuaaleilla on parisuhteista?”.

Kolmekymmentä vastaajaa neljästäkymmenestä kahdesta oli joskus seurustellut ja 13, kertoi olevansa parhaillaan suhteessa. Suhteissa, joissa vastaaja oli itse tietoinen aseksuaalisuudestaan ja avoin asiasta kumppanilleen, oli aseksuaalisuus myös pääsääntöisesti otettu hyvin huomioon. Tämä ei kuitenkaan ollut tae siitä, että seksi ja seksuaalisuus ei olisi aiheuttanut suhteessa ongelmia.

Noin neljäsosa vastaajista ei halunnut parisuhdetta, tai piti hyvin epäuskoisia, että sopivaa kumppania tulisi koskaan löytymään. Osa vastaajista ei ollut kiinnostuneita parisuhteista lainkaan, mutta tämän otannan perusteella ei voi sanoa onko ero kuinka merkittävä suhteessa alloseksuaaleihin.

Oli monia syitä, miksi parisuhde haluttiin. Yksi suosituimmista oli halu asua jonkun kanssa, ja monet puhuivat halusta olla parisuhteessa haluna asua jonkun kanssa. Toinen suosittu syy oli parisuhteen tuoma turva ja yksinjäämisen pelko. Jotkut kokivat, että heidän täytyy tehdä uhrauksia ja kompromisseja seksin suhteen ylläpitääkseen nykyistä parisuhdettaan ja jotkut taas eivät olleet halukkaita tekemään suhteessa kompromisseja seksin suhteen. Osa vastaajista oli mieluummin yksin kuin huonossa suhteessa, mutta jotkut parhaillaan suhteessa olevista kokivat, että heidän tarvitsee tyytyä nykyiseen suhteeseen tai olla yksin.

Tutkimustuloksista selvisi, että seksuaalinen suuntautuminen vaikuttaa todennäköisesti hyvin vähän siihen haluaako joku olla parisuhteessa vai ei, ja tämä pätee myös aseksuaalien kohdalla.

Aseksuaalisuus voi kuitenkin hankaloittaa tai olla jopa esteenä kumppanin löytämiselle ja kokemukset tästä luultavammin vaikuttavat siihen haluaako joku olla suhteessa vai ei. Jotkut aseksuaalit eivät halua kumppania ollenkaan, mutta osa antoi tähän syyksi sen, että he pitävät sopivan kumppanin löytämistä mahdottomana. Eli aina ei kyse ollut siitä etteikö informantti olisi ollut kiinnostunut suhteista, vaan hän oli luovuttanut niiden suhteen ja siksi sanoi, että ei halua suhdetta.

Aseksuaalisesta suuntautumisesta puhuttiin usein negatiiviseen sävyyn tai ainakin muiden suhtautumista aseksuaalisuuteen pidettiin pääsääntöisesti negatiivisena. Esimerkiksi kumppanin

negatiivista suhtautumista aseksuaalisuuteen pelättiin ja yleinen kokemus oli suhteen tai potentiaalisen suhteen loppumisesta, kun aseksuaalisuus tuotiin esille. Silti monet aseksuaalit kokevat, että heistä on tärkeää ja reilua ottaa aseksuaalisuus heti tai hyvin pian suhteen alussa puheeksi.

Polyamoria ja avoin suhde, nostettiin vastauksissa esille, joko mahdollisena tai mahdottomana suhdemuotona. Osa vastaajista oli parhaillaan polyamorisisessa tai avoimessa suhteessa. Kumppania etsittiin myös muiden aseksuaalien joukosta, ja yleensä näissä suhteissa suhteen osapuolten tarpeet kohtasivat hyvin, mutta ei aina. ”Yhteen sopiva” seksuaalinen suuntautuminen ei ole tae siitä, että molemmat haluaisivat aina yhtä paljon tai vähän seksiä ja läheisyyttä, ja myös aseksuaalien keskinäisissä suhteissa saattoivat osapuolten tarpeet olla hyvin erilaisia.

Vastaajat kokivat tuhattavana millä tavalla kulttuuriympäristö ja erityisesti media puhuivat seksistä, parisuhteista ja ystävydestä. Queerplatonisia suhteita haluttiin ns. parisuhteen tilalle ja ystävyuden merkitystä haluttiin korostaa yhtä merkittävänä kuin parisuhdetta. Olettamuksesta että romanttiset suhteet kuuluu laittaa ystävyyssuhteiden edelle haluttiin eroon ja ystäviltä kaivattiin enemmän sitoutumista ystävyyssuhteeseen.

Nämä tutkimustulokset menevät paljon yhteen aiempien tulosten kanssa, mutta kielivät siitä, että tutkimusta tarvittaisiin lisää. Lisää tutkimusta kaipaisin erityisesti sitä kuinka paljon seksuaalinen suuntautuminen ja romanttinen suuntautuminen vaikuttavat haluun olla parisuhteessa, sekä miten ne vaikuttavat haluihin ja tarpeisiin parisuhteen sisällä. Tämän tutkimuksen perusteella voi päätellä, että aseksuaalinen suuntautuminen ei juurikaan vaikuta siihen haluaako joku olla parisuhteessa vai ei, vaan tähän vaikuttavat enemmän ympäristö ja yksilön preferenssit, mutta lisätutkimus olisi tarpeellista. Kaipaisin lisätutkimusta myös siitä, kuinka yleistä on seksin harrastaminen, jonka tavoitteena tai lähtökohtana on kumppanin miellyttäminen, sekä vaikuttaako tämä muiden osapuolten halukkuuteen.

Lähteet

Internetsivut

<https://aseksuaalisuus.fi>. Viitattu 30.3.2021.

<https://aseksuaalisuus.fi/aseksuaalisuus/suhteet.html> Viitattu 13.11.2023

<https://seta.fi/2018/10/24/aseksuaalisuuden-viikko-lhbtq-ja-a/>. Viitattu 29.03.2022.

<https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>. Viitattu 2.11.2022.

<https://www.asexuality.org>. Viitattu 30.3.2021

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/tunnisteellisuus-ja-anonymisointi/>.

Viitattu 25.4.2023

Kirjallisuus

Bogaert, Anthony F. 2004: *Asexuality: Prevalence and Associated Factors in a National Probability Sample*. *The Journal of Sex Research*: Volume 41, Number 3.

Bogaert Anthony F. 2012: *Understanding asexuality*. Lanham, Rowman & Littlefield.

Brunning, Luke, and Natasha McKeever 2021: "Asexuality." *Journal of applied philosophy* 38.3: 497–517.

Cerankowski, KJ, and Megan Milks 2014: *Asexualities: Feminist and Queer Perspectives*. New York: Routledge.

Decker, Julie Sondra 2015: *The Invisible Orientation: An Introduction to Asexuality*. New York: Skyhorse Publishing.

Hatakka Mari. *Nainen, mies, rakkaus, seksi : Heterosuhteen kulku, kulttuurinen malli ja sitä selittävät diskurssit kahden omaelämäkerta-aineiston valossa*. Helsingin yliopisto, 2011.

Heikkinen, Hannu 2015: Kerronnallinen tutkimus. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hänninen, Vilma 2015: Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Juvonen, Tuula. 2020: NIMEÄMISEN MAHTI Sukupuolta ja seksuaalisuutta kuvaavien termien suhteisuudesta. *SQS – Suomen Queer-Tutkimuksen Seuran Lehti*, 13(1–2), 1–22.

Koistinen, Mariia 2018: *Parisuhdenormatiivisuus: Normikriittinen tutkielma seurustelemattomuuden kokemuksista*. Helsingin yliopisto.

Koponen, Katriina 2017: *Ei sittenkään rikki: aseksuaalisuuden määritelmiä ja vastatarinoita aseksuaalien identiteetikertomuksissa*. Oulun yliopisto.

Koponen, K. 2022: Parisuhde ilman seksiä? Parisuhteen seksuaaliset normit aseksuaalien kertomuksissa. *Kulttuurintutkimus*, 39(2), 35–50.

Kuula, Arja. 2011: *Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. 2. uud. p. Tampere: Vastapaino.

Pöysä, Jyrki, Helmi Järviluoma, and Sinikka Vakimo. 2010: *Vaeltavat metodit*. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura.

Setan aseksuaalisuustoimikunta 2019: *Tietopaketti aseksuaalisuudesta. Perustietoa käsitteistä, tukea oman identiteetin pohdintaan ja ohjeita liittolaisille ja ammattilaisille*.

Tervolin, Kati 2022: *Aseksuaalien ulostulokokemukset ja sosiaalisen ympäristön vaikutukset*. Itä-Suomen yliopisto.

Thil, Riikka 2020: *Aseksuaalisuus suhteessa queer-yhteisöön Twitter-keskusteluissa*. Tampereen yliopisto.

Tuomi, Jouni, and Anneli Sarajärvi 2018: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ukkonen, Taina 2000: *Menneisyyden tulkinta kertomalla : muistelupuhe oman historian ja kokemuskertomusten tuottamisprosessina*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Weis, R., Hermann, L., Bauer, C., Miller, T. L., Baba, A., van der Biezen, T., Campos, A., Smiga, J. A., Tomaskovic-Moore, S., Trieu, T. H., Walfrand, A., & Ziebert, J. 2021: *The 2019 asexual community survey summary report*. The Ace Community Survey Team.

Liitteet

Liite 1. Tutkimuksen saateteksti

Gradukysely aseksuaalisuudesta ja parisuhteista

Opiskelen Turun yliopistossa folkloristiikkaa, ja pro graduni käsittelee aseksuaalisuutta ja parisuhteita. Aseksuaalisuudesta on tehty Suomessa todella vähän tutkimusta, joten kaikki saamani vastaukset ovat arvokkaita. Kyselyyn voi vastata niin laajasti kuin haluaa ja se on avoinna 20.3.2022 asti.

Tutkimukseni tavoite on selvittää, millaisia ajatuksia ja kokemuksia aseksuaaliksi identifioituvilla on parisuhteista. Haluan myös kuulla aseksuaaleilta, jotka eivät koskaan ole olleet parisuhteessa. Vastaaaja saa itse päättää mitä aseksuaalisuus ja parisuhde hänelle tarkoittavat, sekä mitkä ihmissuhteet tähän kuuluvat.

Käytän tutkimuksessa peitenimiä enkä julkaise yksityiskohtia, jotka voisivat paljastaa kirjoituksessa mainittuja henkilöllisyyksiä muille. Vastaukset arkistoidaan Turun yliopiston HKT-arkistoon, jossa ne ovat arkiston sääntöjen mukaisesti mahdollisessa tutkimus-, opetus- ja museokäytössä.

Kyselyä saa mielellään jakaa kaikille kiinnostuneille!

> [Linkki kyselyyn \(Webropol\)](https://link.webropolsurveys.com/S/67F7620A1B870898) tai <https://link.webropolsurveys.com/S/67F7620A1B870898>

> [HKT-arkiston käytösäännöt \(pdf\)](#)

> [Tämän tutkimuksen tietosuojailmoitus \(pdf\)](#)

Lisätietoja

Vilhelmiina Palmu, vilpal@utu.fi

Liite 2. Tutkimuskysely

Aseksuaalisuus ja parisuhteet

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Käytän peitenimiä, eli pseudonymisoin kaikki vastaukset tutkimuksessani, mutta arkistoinnin takia välttähän tietotunnisteiden, kuten nimien tai tarkkojen paikkojen käyttöä.

[Lisätietoa pseudonymisoinnista](#)

1. Oletko tällä hetkellä tai oletko joskus ollut parisuhteessa? Jos olet, kerro onko aseksuaalisuutesi suhteissasi otettu huomioon.
Jos et ole koskaan ollut parisuhteessa, kerro ajatuksiasi aiheesta. Liittyykö mielestäsi aseksuaalisuus tai mahdollisesti aromanttisuus tähän?
2. Millaisia kokemuksia sinulla on kumppanin löytämisestä ja onko aseksuaalisuutesi vaikuttanut tähän?
Oletko kertonut ja miten olet kertonut mahdolliselle uudelle kumppanille aseksuaalisuudestasi?
3. Mitä muita ajatuksia parisuhteet sinussa herättävät?
Onko suhtautumisesi parisuhteisiin muuttunut ajan myötä?
4. Ikä

Sukupuoli

5. Lähettämällä vastauksen hyväksyn vastauksen arkistoinnin Turun yliopiston Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen arkistoon, jossa se on jatkokäytössä arkiston käytösääntöjen mukaisesti.

[> HKT-arkiston sivut](#) *

Kyllä

Ei

6. Olen lukenut informointitekstin, tietosuojailmoituksen ja HKT-arkiston käyttö säännöt.

> [Tämän tutkimuksen tietosuojailmoitus \(pdf\)](#)

> [HKT-arkiston käyttö säännöt \(pdf\)](#) *

Kyllä

Ei

Vilhelmiina Palmu

Turun yliopisto 2022